Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0111

Vaheraport ettepaneku kohta, mis käsitleb mitmeaastast finantsraamistikku 2028–2034

Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2026. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2028–2034 (COM(2025)0571 – C10-0000/2025 – 2025/0571R(APP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 8, 285, 287, 311, 312, 323 ja 349,

– võttes arvesse komisjoni 16. juuli 2025. aasta teatist „ELi dünaamiline eelarve tuleviku prioriteetide elluviimiseks – Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034“ (COM(2025)0570),

– võttes arvesse komisjoni 16. juuli 2025. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2028–2034 (COM(2025)0571),

– võttes arvesse komisjoni 16. juuli 2025. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus (EL, Euratom) 2020/2053 (COM(2025)0574),

– võttes arvesse komisjoni 16. juuli 2025. aasta ettepanekut, mis käsitleb institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta (COM(2025)0572),

– võttes arvesse oma 7. mai 2025. aasta resolutsiooni liidu uuendatud pikaajalise eelarve kohta muutuvas maailmas[1],

[1] ELT C, C/2026/575, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/575/oj.

– võttes arvesse oma 10. septembri 2025. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika investeeringute rolli kohta praeguse eluasemekriisi lahendamisel[2],

– võttes arvesse oma 21. jaanuari 2026. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitleva 2025. aasta aruande kohta[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (edaspidi „õigusriigi tingimuslikkuse määrus“)[5],

– võttes arvesse Enrico Letta 10. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market“ (Midagi palju enamat kui lihtsalt turg) (edaspidi „Letta aruanne“),

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik) (edaspidi „Draghi aruanne“),

– võttes arvesse Sauli Niinistö 30. oktoobri 2024. aasta aruannet „Safer together – strengthening Europe’s civilian and military preparedness and readiness“ (Ühiselt turvalisem – Euroopa tsiviil- ja sõjalise valmisoleku tugevdamine),

– võttes arvesse komisjoni 18. veebruari 2026. aasta teatist ELi idapoolsete piirkondade kohta, mis piirnevad Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga – „Tugevad piirkonnad turvalise Euroopa heaks“ (COM(2026)0082),

– võttes arvesse oma resolutsioone äärepoolseimate piirkondade ning ülemeremaade ja -territooriumide kohta, nendega seotud kehtivat poliitikat ning komisjoni väljaandeid, mis on seotud nendele piirkondadele antava eritoetusega, sealhulgas põllumajanduse valdkonnas,

– võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),

---

2 ELT C, C/2026/1474, 9.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1474/oj.
3 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2026)0013.
4 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
5 ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

– võttes arvesse komisjoni 12. novembri 2025. aasta teatist „Euroopa kultuurikompass“ (COM(2025)0785,

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 22. jaanuari 2026. aasta arvamust mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohta,

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 22. jaanuari 2026. aasta arvamust „Omavahendid – 2025. aasta ettepanek“,

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 15. oktoobri 2025. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 ettepaneku kohta,

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 4. märtsi 2026. aasta arvamust „2027. aasta järgne mitmeaastane finantsraamistik, sealhulgas omavahendite pakett“,

– võttes arvesse kõiki Euroopa Kontrollikoja asjakohaseid aruandeid mitmeaastase finantsraamistiku kohta,

– võttes arvesse 19. detsembril 2022 Montrealis toimunud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul (COP 15) vastu võetud kokkulepet (Kunmingi-Montreali üleilmne elurikkuse raamistik),

– võttes arvesse 12. detsembril 2015. aastal Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP 21) vastu võetud kokkulepet,

– võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärke,

– võttes arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 324 kohast presidentide ja eesistuja kohtumist (kohtumisi),

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 6. jaanuari 2026. aasta kirja nõukogu roteeruva eesistujariigi Küprose presidendile Nikos Christodoulidesele ja Euroopa Parlamendi presidendile Roberta Metsolale ühise põllumajanduspoliitika kohta mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034,

– võttes arvesse kodukorra artikli 107 lõiget 5,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni vaheraportit (A10-0105/2026),

A. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 311 kohaselt peab liit end varustama oma eesmärkide saavutamiseks ja poliitika elluviimiseks vajalike vahenditega;

B. arvestades, et kiiresti sai selgeks, et kehtivast mitmeaastasest finantsraamistikust ei piisa paljude kriiside ja uute suurte poliitiliste ülesannete lahendamiseks, mida ei osatud ega oleks saanud raamistiku vastuvõtmise ajal ette näha; arvestades, et vajaliku rahastamise tagamiseks on tulnud mitmeaastane finantsraamistik ülemmääradeni ära kasutada ja võtta pärast olemasolevate varude ammendumist muu hulgas enneolematult suures summas kasutusele ka paindlikkussätteid ja erivahendeid ning teha finantsraamistikus mitu muudatust; arvestades, et need vahendid ei ole mõeldud usaldusväärse pikaajalise eelarveplaneerimise asendamiseks; arvestades, et see viis selleni, et selliseid programme nagu ühtekuuluvuspoliitika kasutati korduvalt hädaolukordadele reageerimiseks, mis raskendas nende esialgsete pikaajaliste eesmärkide saavutamist;

C. arvestades, et 2024. aastal kokku lepitud mitmeaastase finantsraamistiku muutmine osutus hädavajalikuks uute prioriteetide ja probleemide lahendamiseks ning et vahendite puudumine pärsib kehtivat mitmeaastast finantsraamistikku ikka veel;

D. arvestades, et uue finantsraamistiku kindlaksmääramine on liidu jaoks väga tähtis, sest sellega on võimalik kinnitada, et jagatakse ühiseid arusaamu, leppida kokku edasised poliitilised prioriteedid ja anda liidule nende elluviimiseks vahendid; arvestades, et uute ja tavapäraste prioriteetide rahastamine peaks olema tasakaalus, et kaitsta liidu ühist poliitikat, mis on liidu poliitilise projekti aluseks; arvestades, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleks järgida subsidiaarsuse põhimõtet;

E. arvestades, et ülemaailmset keskkonda iseloomustavad geopoliitilised pinged, majanduslik volatiilsus, energiajulgeoleku riskid, kliimakatastroofid ja muutuvad julgeolekuohud, sealhulgas intensiivse sõjategevuse naasmine ELi naabrusesse; see rõhutab vajadust ELi eelarve järele, mis suudaks kohaneda nii sisemiste kui ka väliste vapustustega, eelkõige investeeringute kaudu tööstusesse, kaksikületuminekusse, ühenduvusse ja taristusse, samuti tsiviilvalmisolekusse ja -kaitsesse ning sotsiaalpoliitikasse;

F. arvestades, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleb tagada, et ELi eelarve on ka edaspidi investeerimisvahend ning jääb kesksele kohale meie kodanike vajadustele vastamisel ning Euroopa ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) toetamisel;

G. arvestades, et riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade ettepanekuga hõlmatud ELi pikaajalised poliitikameetmed on Euroopa projekti peamised poliitikavaldkonnad ning aitavad kaasa Euroopa Liidu vastupanuvõimele, ühtekuuluvusele, lähenemisele ja autonoomiale, olles samal ajal praeguses rahvusvahelises kontekstis kesksel kohal liidu julgeoleku ja suveräänsuse, majandusliku,

sotsiaalse ja territoriaalse stabiilsuse ning kestlikkuse eesmärkide saavutamiseks;

H. arvestades, et liit seisab muutuvas geopoliitilises ja majanduslikus reaalsuses silmitsi kasvava konkurentsivõime lõhega, mis kahjustab liidu pikaajalist tootlikkust, strateegilist autonoomiat, vastupanuvõimet ja tegutsemissuutlikkust; arvestades, et liit peab märkimisväärselt tugevdama oma investeerimissuutlikkust, et olla ülemaailmselt konkurentsivõimeline;

I. arvestades, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleks uut tehnoloogilist tegelikkust piisavalt toetada;

J. arvestades, et USAIDi eelarvet on järsku kärbitud, peab liidu eelarve aitama hoida liidu rolli maailma suurima arenguabi ja kliimameetmete rahastajana kooskõlas liidu ülemaailmselt võetud kohustuste ja sõlmitud kokkulepetega;

K. arvestades, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine; arvestades, et kui neid väärtusi ei austata, väheneb liidu sidusus, saavad kahjustada ELi kodanike õigused ja nõrgeneb liikmesriikide vastastikune usaldus;

L. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 8 sätestatakse soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõte;

M. arvestades, et komisjoni hinnangul on selleks, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, vaja rohkem investeeringuid 1,5 % SKPst aastas (võrreldes aastatega 2011–2020), ning et ELi eelarve üksi ei suuda seda puudujääki katta; arvestades, et kliimamuutused, elurikkuse vähenemine ja saastekriis põhjustavad tõsiseid tervise- ja majanduslikke kulusid; arvestades, et on tähtis, et EL investeeriks kliima- ja keskkonnaeesmärkidega programmidesse;

N. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 191 kohaselt peab ELi keskkonnapoliitika põhinema ettevaatuspõhimõttel;

O. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 349 kohaselt peab liit toetama äärepoolseimaid piirkondi; arvestades, et sellega seoses on osutunud oluliseks kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm (POSEI);

P. arvestades, et liikmesriikidel on õigus ise oma energiaallikate jaotus kindlaks määrata;

Q. arvestades, et Vahemere piirkonna lepe on terviklik ELi raamistik, mille eesmärk on tugevdada struktureeritud ja püsivaid partnerlussuhteid Vahemere lõunapiirkonna partneritega;

R. arvestades, et protokolli nr 10 (Küprose kohta) kohaselt peatatakse ELi õigustiku kohaldamine nendes Küprose Vabariigi piirkondades, mille üle Küprose Vabariigi valitsusel puudub tegelik kontroll; arvestades, et selline erandlik olukord on aastakümneid takistanud seaduslikel maaomanikel oma varale juurde pääseda ja seda kasutada; arvestades, et õigus omandile on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 alusel kaitstud;

S. arvestades, et taasterahastuga „NextGenerationEU“ (NGEU) seotud maksetel oli märkimisväärne mõju praeguse mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastasele eelarvemenetlusele, kuna laenukasutuse kulutusi ei kavatsetud katta väljaspool ülemmäärasid, nagu Euroopa Parlament oli välja pakkunud; arvestades, et NGEU tagasimaksed mõjutavad järgmist mitmeaastast finantsraamistikku ning arvesse tuleb võtta nii intressi- kui ka põhisumma tagasimakseid;

T. arvestades, et komisjon esitas 16. juulil 2025. aastal ettepanekud mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 määruse ja ELi omavahendite otsuse kohta ning seejärel seadusandlikud ettepanekud uute ELi programmide ja vahendite loomise kohta;

1. rõhutab, et järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga tuleb anda liidule vajalikud rahalised vahendid, et reageerida kiiresti muutuvale geopoliitilisele, majanduslikule ja sotsiaalsele keskkonnale, viies samal ajal ellu nii pikaajalisi poliitikameetmeid kui ka uusi prioriteete; rõhutab, et ELi eelarve peab jääma investeerimiseelarveks, mis suudab toetada kodanikke, piirkondi ja ettevõtjaid, eelkõige VKEsid, tugevdades samal ajal liidu vastupanuvõimet, konkurentsivõimet ja sotsiaalset ühtekuuluvust;

2. nõuab, et 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku suuruseks kehtestataks 1,27 % ELi kogurahvatulust, ent et see ei hõlmaks 1,27 % NGEU võla teenindamise kuludest, mis vastab ELi kogurahvatulust 0,11 %-le, mis tuleks katta väljaspool ülemmäärasid; kordab, et järgmine mitmeaastane finantsraamistik peab olema mahu poolest suurem, kuna praegune rahastamine ei vasta liidu poliitilistele eesmärkidele, ning seda tuleb kaitsta inflatsioonišokkide eest; toonitab, et see on vähim maht, mida on vaja selleks, et liit saaks aluslepingutega kehtestatud kohustusi täita, vastata kodanike ootustele ning lahendada suuri probleeme, mille hulka kuuluvad ulatusliku sõjategevuse naasmine ELi naabrusse, muutuvad julgeolekuohud, väga keeruline majanduslik ja sotsiaalne olukord, konkurentsivõime lõhe ning süvenev kliima- ja elurikkuse kriis;

3. on kindlalt vastu igasugusele lähenemisviisile, mis toob kaasa ühtse turu killustumise või ELi eelarve taasriigistamise, ning on kindlalt vastu mis tahes liikumisele nn *à la carte* liidu suunas; on seisukohal, et komisjoni lähenemisviis luua iga liikmesriigi kohta üksainus kava õõnestab aluslepingutes sätestatud ELi poliitikat, tekitab

toetusesaajate vahel tarbetut konkurentsi, ohustab kulutuste Euroopa mõõdet, nõrgendab mitmetasandilist valitsemist, seab kahtluse alla subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtted ning vähendab läbipaistvust;

4. nõuab rubriigi 1 assigneeringute suurendamist, et hoida rahastamine vähemalt praeguse mitmeaastase finantsraamistiku tasemel; nõuab seetõttu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP), ühise kalanduspoliitika, ühtekuuluvuspoliitika, Euroopa Sotsiaalfondi ja siseasjade tugevat, selget ja piisavat rahastamist; nõuab sellega seoses, et riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade mittesihtotstarbelise osa summad eraldataks täielikult nendele poliitikavaldkondadele, tagades seeläbi lõplike toetusesaajate jaoks suurema prognoositavuse; kordab vajadust säilitada nende poliitikavaldkondade horisontaalne rakendusraamistik ja normid, sealhulgas õigusriigi tingimuslikkus, et tagada sidusus ja vältida killustumist; nõuab piirkondlike peatükkide loomist kooskõlas liikmesriikide institutsiooniliste raamistikega ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste täielikku kaasamist rubriigi 1 programmide kavandamisse, rakendamisse, seiresse ja hindamisse, tuginedes jagatud eelarve täitmise, mitmetasandilise valitsemise ja partnerluse põhimõtetele;

5. väljendab heameelt selle üle, et kooskõlas Euroopa Parlamendi pikaajaliste üleskutsetega on märkimisväärselt tugevdatud rubriigi 2 poliitikavaldkondi, millele eraldatakse eelmise perioodiga võrreldes kaks korda rohkem raha, tänu millele saab liit üha ettearvamatumas üleilmses keskkonnas tulevastele probleemidele paremini reageerida; tunnistab vajadust tugevdada liidu suutlikkust tegutseda peamistes strateegilistes valdkondades, sealhulgas konkurentsivõime, kaitse ja julgeolek, teadusuuringud ja innovatsioon, kaksiküleminek, taristu, tervishoid ja kriisiks valmisolek, haridus ja kultuur;

6. nõuab seetõttu rubriigi 2 prioriteetsete programmide, sealhulgas Euroopa Konkurentsivõime Fondi, programmi „Euroopa horisont“, Euroopa ühendamise rahastu, programmide „Erasmus+“ ja „AgoraEU“ ning ELi elanikkonnakaitse mehhanismi (UCPM+) piisavat tugevdamist, eraldades Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames sihtotstarbeliselt vahendeid programmi „EL tervise heaks“ ja programmiga LIFE seotud meetmetele;

7. väljendab heameelt rubriigi 3 vahendite suurendamise üle, mis annab märku liidu pühendumusest tugevdada oma rolli ülemaailmse osalejana; on seisukohal, et kavandatava rahastamise maht on ülemaailmsete probleemide ulatust arvestades endiselt ebapiisav;

8. nõuab seetõttu rubriigi 3 piisavat tugevdamist, mis võimaldab ELil toetada tulevast laienemist, tegeleda arengu, humanitaarkriiside ja rahu kindlustamisega seotud kasvavate vajadustega, toetada Ukrainat ja teisi partnereid ning kaitsta liidu väärtusi, inimõigusi ja

demokraatiat kogu maailmas, tugevdades samal ajal mitmepoolsust; rõhutab, et humanitaarabi tuleb jätkuvalt eraldada sihtotstarbeliselt ja sidusa raamistiku kaudu koos piisava iga-aastase baasjaotusega; nõuab ülemeremaade ja -territooriumide rahastamispaketi suurendamist, võttes arvesse hiljutisi ohte Gröönimaa territoriaalsele terviklikkusele ja laiemat geopoliitilist konteksti;

9. rõhutab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleb keskenduda Euroopa avalike hüvede rahastamisele selliselt, et sellel oleks võrreldes riigi tasandil tehtavate kulutustega märgatav lisaväärtus, näiteks piiriülesed projektid; tuletab meelde, et Euroopa kodanikud ja ettevõtjad nõuavad ELilt meetmete võtmist; nõuab ELi vahendite sihipärast ja strateegilist investeerimist, et rahuldada nende vajadusi sellistes prioriteetsetes valdkondades nagu eluase, energia ja julgeolek;

10. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle tõhustatud paindlikkusinstrumendi kohta ja nõuab, et seda täiendataks lisaallikatega, sealhulgas kasutamata varude ja rahastamisvahenditest tagasisaadavate vahenditega, ilma et see piiraks valdkondlike normide kohaldamist; nõuab, et viimase abinõuna võetaks lisaks mitmeaastase finantsraamistiku ülemmääradele kasutusele sihtotstarbeline solidaarsusreserv loodusõnnetuste korral, et rahastada liidu reageerimist loodusõnnetuste tekitatud kahjust tulenevatele konkreetsetele vajadustele ELis;

11. väljendab tõsist muret selle pärast, et komisjoni ettepanekutega kantakse peamised poliitilised ja eelarvealased otsused üle komisjoni tööprogrammidesse, mis võetakse vastu ilma kaasseadusandjate osaluseta; nõuab, et kõik olulised poliitilised otsused tuleb kindlaks määrata asjaomastes alusaktides, austades täielikult Euroopa Parlamendi õigusi kaasseadusandja ja eelarvepädeva institutsioonina; rõhutab, et lihtsustamine ei tohi toimuda läbipaistvuse, demokraatliku vastutuse ega Euroopa Parlamendi järelevalverolli arvelt; on äärmiselt mures selle pärast, et märkimisväärse osa järgmise mitmeaastase finantsraamistiku programmide puhul kasutatakse laialdaselt kuludega sidumata rahastamist, ning hoiatab, et ilma piisavate kaitsemeetmeteta toob see lähenemisviis kaasa märkimisväärseid riske ja nõrgendab auditeeritavust;

12. rõhutab, et liidu väärtuste ja õigusriigi järgimine on ELi rahalistele vahenditele juurdepääsu põhiline eeltingimus; rõhutab, kui tähtis on näha ette tõrgeteta toimiv ja sidus ELi väärtuste tagamise vahendite kogum, mis hõlmab demokraatiat, õigusriiki ja põhiõigusi kogu ELi eelarves; nõuab jõulist lähenemisviisi tagamaks, et seaduslikke vahendite lõplikke saajaid ei karistataks nende valitsuste poolt toime pandud õigusriigi rikkumiste eest;

13. kordab tungivalt, et ELi toimimise lepingu artikli 310 kohaselt on ELi eelarve jaoks tingimata vaja kestlikku, prognoositavat ja vastupidavat tulu, mis peaks vastama kulude poolele ja strateegilistele prioriteetidele ning ELi kindlakstehtud rahastamisvajadustele; kinnitab Euroopa Parlamendi pikaajalist kohustust võtta kasutusele uued omavahendid mitte ainult NGEU võla tagasimaksmiseks, vaid ka liidu poliitika rahastamiseks; väljendab heameelt komisjoni püüdluste üle teha uued omavahendid kindlaks ning esitada ettepanek traditsiooniliste omavahendite teatava kalibreerimise kohta; toetab komisjoni pakutud laiemat kogumipõhist lähenemisviisi ja kutsub nõukogu üles lahendama alates 2020. aastast esinenud ummikseisu uute tõeliste omavahendite kogumi suhtes nii, et selle tulu oleks vähemalt 60 miljardit aastas; rõhutab, kui tähtis on komisjoni ettepanek uut liiki kriisimehhanismi kohta, mis võimaldaks liidul ootamatutele sündmustele kiiresti reageerida; rõhutab, et Euroopa Parlament kiidab heaks üksnes pikaajalise eelarve, sealhulgas tulude poole, mis on muutuvas maailmas liidu jaoks eesmärgipärane;

14. on seisukohal, et käesolevas vaheraportis esitatud seisukohad kujutavad endast Euroopa Parlamendi volitusi mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavateks läbirääkimisteks ning nõukogu peab neid ELi toimimise lepingu artikli 312 lõike 5 kohaselt arvesse võtma, et saada Euroopa Parlamendi nõusolek; on valmis tegema konstruktiivset tööd ja alustama nõukoguga sisulisi läbirääkimisi, et koostada pikaajaline eelarve, mis vastab liidu vajadustele; nõuab, et institutsioonid jõuaksid kiiresti kokkuleppele 2026. aasta lõpuks, et mitmeaastane finantsraamistik õigel ajal vastu ja et võimaldada kuluprogrammide rakendamist alates 1. jaanuarist 2028;

Mitmeaastase finantsraamistikuga seotud küsimused

15. nõuab, et Euroopa Parlament oleks kaasatud mitmeaastase finantsraamistiku protsessi kõikidesse etappidesse, nagu on nõutud aluslepingutes, nimelt ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikes 5; on seisukohal, et nõukogu peab igakülgselt arvesse võtma siin esitatud Euroopa Parlamendi seisukohta, et saada Euroopa Parlamendi nõusolek vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 312;

Üldsuurus

16. tuletab meelde oma seisukohta, „et kiiresti muutuvas maailmas, kus inimesed ootavad liidult […] õigustatult rohkem ning kus liidul tuleb toime tulla üha rohkemate kriiside ja ülemaailmsete probleemidega, tuleb järgmisele mitmeaastasele finantsraamistikule eraldada rohkem vahendeid kui perioodil 2021–2027, loobudes ajalooliselt väljakujunenud, iseenda kehtestatud piiravast määrast, mis on 1 % ELi kogurahvatulust“; peab kahetsusväärseks, et tõeliselt julge ettepaneku esitamise asemel varjub komisjon põhinäitaja taha, mis on 2 triljonit eurot jooksevhindades ning on tegelikult 2025. aasta

püsivhindades ainult 1,763 triljonit eurot, mis moodustab 1,26 % ELi kogurahvatulust, millest 0,11 % eraldatakse NGEU tagasimakseteks; taunib asjaolu, et selle tulemuseks on ELi programmide sümboolne kasv, mis moodustab vähem kui 0,01 protsendipunkti ELi kogurahvatulust ja millega tegelikult külmutatakse eelarve reaalväärtuses; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu järkjärguline kaotamine vähendab veelgi oluliselt liidu üldist kulutamisvõimet; on seisukohal, et see kavandatud tase ei võimalda liidul täita aluslepingutes sätestatud kohustusi ega reageerida eesseisvatele tähtsatele geopoliitilistele probleemidele, sealhulgas kliima- ja elurikkuse kriisile, millega on kõige parem tegeleda liidu tasandil, ega elukalliduse kriisile;

17. nõuab, et 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku maht kehtestataks tasemel 1,27 % ELi kogurahvatulust, välja arvatud NGEU tagasimaksed; on seisukohal, et NGEU võla teenindamist tuleks tulevase mitmeaastase finantsraamistiku struktuuris käsitleda eraldiseisvana ELi programmide assigneeringutest, mis teeb kogumahuks 1,38 % ELi kogurahvatulust; rõhutab, et see tase on absoluutne miinimum, et liit saaks täita oma kohustusi, reageerida geopoliitilistele probleemidele ja saavutada oma strateegilised eesmärgid;

18. peab kahetsusväärseks, et komisjoni esitatud NGEU tagasimaksetes lisatakse iga-aastased osamaksed mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärade alla alates 2028. aastast; rõhutab, et tagasimaksekavaga tuleb tagada, et NGEU võla teenindamine ei tõrju välja olulisi ELi kulutusi ega ohusta liidu suutlikkust tulevaste kriisidega toime tulla; tuletab seetõttu meelde oma pikaajalist seisukohta, et NGEU tagasimaksmisega seotud assigneeringuid tuleks arvestada väljaspool ülemmäärasid;

19. toetab kindlalt kavandatud tehnilise kohandamise meetodit, milles võetakse arvesse tegelikku inflatsiooni, mis on oluline ELi eelarve ostujõu kaitsmiseks inflatsioonišokkide ajal; väljendab heameelt selle mehhanismi üle, mis on äärmiselt tähtis ELi programmide kaitsmiseks, et kodanikud inflatsiooni tõttu ei kannataks;

20. nõuab sellega seoses ELi programmidele ja poliitikale sellise rahastamise tagamist, mis on esitatud käesoleva resolutsiooni I ja II lisas: nõuab asjaomaste kulukohustuste ja maksete ülemmäärade asjakohast kohandamist;

Rubriik 1

21. märgib, et rubriigile 1 „Euroopa sotsiaalne mudel ja elukvaliteet“ eraldatakse pärast NGEU tagasimakse jaoks ettenähtude summa väljajätmist 797,2 miljardit eurot 2025. aasta hindades, mis moodustab 45 % kogu 2028.–2034. aasta mitmeaastasest finantsraamistikust; väljendab sügavat muret selle üle, et see on

väiksem kui 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus eraldatud 810,1 miljardit eurot, mis moodustas 65 % kogusummast; peab seda olulist kärbet vastuvõetamatuks, arvestades liidu pikaajalise poliitika järgimise kriitilist tähtsust;

22. peab kahetsusväärseks, et kavandatav riikliku ja piirkondliku partnerluse kava määrus (COM(2025)0558), millega ühendatakse erinevad poliitikameetmed üheks kavaks liikmesriigi kohta, tekitab vahendite lõplike saajate ja poliitika jaoks rahastamise prognoositavuse suhtes märkimisväärset ebakindlust ning politiseerib ELi vahendite jaotamise, mis võib suurendada keerukust ja vajadust teha prioriteetide vahel kompromisse; rõhutab, et iga liikmesriigi kohta ühe kava kehtestamises seisnev lähenemisviis õõnestab kaudselt ELi eelarve Euroopa mõõdet ja ELi poliitika ühiseid eesmärke, toob kaasa ülemäärase tsentraliseerimise, mis paneb proovile subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid, jätab kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning asjaomased sidusrühmad kõrvale sisulisest rollist prioriteetide kujundamisel ning kahjustab mitmetasandilist valitsemist ja kulutuste territoriaalset mõõdet; on seisukohal, et riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade raames sihtotstarbeliselt eraldamata summad tuleks eraldada täielikult selleks, et pakkuda lõplikele toetusesaajatele prognoositavust; hoiatab lisaks, et rubriigi 1 rahastamise märkimisväärne vähendamine võib kahjustada ka aluslepingutes sätestatud ELi poliitikat ning liidu eesmärke tugevdada oma majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, kaitsta oma demokraatlikke protsesse, õigusriiki ja sotsiaalseid õigusi ning tagada toiduga kindlustatus ning põllumajandustootjate ja kalurite rahuldav elatustase, aga ka keskkonna ja elurikkuse kaitse; kordab vajadust vältida killustatust ja säilitada horisontaalne rakendusraamistik, sealhulgas üldised normid ja põhimõtted, nagu õigusriigi ja põhiõiguste austamine, mida tuleks kohaldada ühetaoliselt kõigis riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadega hõlmatud poliitikavaldkondades, tagades samal ajal sidusad ja järjepidevad rakendussätted;

23. rõhutab, et kindlasti on vaja säilitada ELi eelarve Euroopa mõõde kui põhivahend ühiste eesmärkide saavutamiseks, liidu solidaarsuse väljendamiseks ja Euroopa avalike hüvede pakkumiseks; rõhutab, et ELi eelarve peab jääma rahaliseks tugisambaks, millega toetatakse liidu integratsiooni süvendamist, vältides killustumist või liidu põhipoliitika taasriigistamist, ning edendatakse territoriaalset, majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust kõigis ELi piirkondades, sealhulgas tegeledes perifeerseid, saare- ja äärepoolsemaid piirkondi mõjutavate püsivate struktuursete piirangutega ning tagades kõigi liikmesriikide piirkondades ausa konkurentsi ja võrdsed võimalused, jätmata kedagi ega ühtegi piirkonda kõrvale; on lisaks seisukohal, et ELi eelarvega tuleks aidata lahendada elukalliduse kriisi ja suurenevat ebavõrdsust ning saavutada ELi kliima- ja elurikkuse eesmärke, investeerides asjakohastesse põhivaldkondadesse;

24. on vastu igasugusele liikumisele nn à la carte Euroopa suunas, kus diferentseeritud osalemine ning eri eesmärkide, ajakavade ja rakendamisloogikaga poliitikameetmete kombinatsioon õõnestab ELi poliitika ja programmide ühtsust ja sidusust; on sügavalt mures selle pärast, et ühtne vahend, millel on mitu eesmärkide, kaitsemeetmete ja aruandlusnõuete tasandit, võib suurendada keerukust, nõrgendada vastutust ja kahjustada tulemuslikku rakendamist; hoiatab, et selline lähenemisviis, mille puhul otsustaksid ELi vahendite konkreetse jaotamise üle liikmesriigid, killustaks ühtset turgu, tekitaks ebaõiglasi konkurentsieeliseid ja õõnestaks Euroopa integratsiooni aluseks olevat solidaarsuse põhimõtet ja ülespoole suunatud lähenemist;

25. nõuab ÜPP, ühise kalanduspoliitika, ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa Sotsiaalfondi eraldi, piisavat ja selgelt sihipäraselt eraldatud rahastamist, et suurendada pikaajalist territoriaalset vastupanuvõimet, sotsiaalset ühtekuuluvust ja usaldust Euroopa projekti vastu ning ülespoole suunatud lähenemist;

26. taunib 2027. aasta järgse ÜPP rahastamise kavandatud vähendamist; nõuab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus eraldataks ÜPP-le sihtotstarbeline ja tugev eelarve summas 433,01 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 385,12 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades), et tagada toiduga kindlustatus ja toidualane sõltumatus, konkurentsivõime ja põllumajandustootjate rahuldav elatustase ning võimaldada neil minna üle kestlikumatele tavadele, sealhulgas kestlikule maa- ja veemajandusele; nõuab riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade horisontaalse raamistiku alusel tugevama, vastutustundliku ja paindlikuma ühtsuse turvavõrgu loomist; rõhutab vajadust täielikult säilitada siseturu terviklikkus ja tagada eri liikmesriikide põllumajandustootjatele võrdsed tingimused; nõuab maapiirkondade elujõulisust tagavate meetmete jätkamist ja tugevdamist, muu hulgas LEADERi ja kogukonna juhitud kohaliku arengu kaudu; rõhutab, et tegelemine kliima-, keskkonna-, elurikkuse vähenemise ja muude probleemidega, mis mõjutavad maapiirkondi, põllumajandussektorit ja toiduga kindlustatust, aitab kaasa sektori ja maapiirkondade majanduslikule elujõulisusele ja konkurentsivõimele ning põllumajandusliku tootmise pikaajalisele stabiilsusele; rõhutab vajadust toetada kohandatud investeeringuid, sealhulgas neid, mille kaudu edendavatakse sotsiaalset kaasatust ja muudetakse põllumajandus noorte, naiste ja uute põllumajandustootjate jaoks atraktiivsemaks;

27. peab kahetsusväärseks eelarve märkimisväärset vähendamist ja kalanduse rahastamise hajutamist mitmesse eelarverubriiki; nõuab kinnitust selle kohta, et mitmeaastases finantsraamistikus on kalandusele ja vesiviljelusele sihipäraselt eraldatud vähemalt 7,29 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 2025. aasta püsivhindades 6,50 miljardile eurole), et tegeleda nende sektorite probleemidega; rõhutab lisaks, et rubriigi 3 kalanduse välismõõtme

lisarahastamine peaks hõlmama 1,69 miljardit eurot jooksevhindades (ehk 1,50 miljardit eurot 2025. aasta püsivhindades), sealhulgas kestliku kalapüügi partnerluslepingute ja piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioonide jaoks; kordab, et ühine kalanduspoliitika aitab tagada kaluritele stabiilse sissetuleku ja pikaajalised väljavaated, kaitstes samal ajal kestlikke mereökosüsteeme, mis on sektori konkurentsivõime alus; nõuab, et erilist tähelepanu pööratakse ELi kalalaevastikule, et parandada ohutust ja turvalisust, sealhulgas võideldes ebaseadusliku kalapüügi vastu ning parandades töötingimusi, energiatõhusust ja kestlikkust ning võimaldades ELi laevastiku ajakohastamist ja põlvkonnavahetust; nõuab lisaks, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tagataks peale kalanduse rahastamise sihtotstarbeline ja läbipaistev rahastamine liidu ookeanidega seotud poliitika, sealhulgas Euroopa maailmamerepakti jaoks;

28. tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitika on liidu õigusega sätestatud aluslepingul põhinev prioriteet; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika peab jätkuvalt toimima liidu peamise territoriaalse investeerimisvahendina ja ELi majanduskasvu mudeli tugisambana, mis põhineb piirkondlike ja kohalike omavalitsuste tulemuslikul kaasamisel nende täieliku osalemise kaudu riiklike kavade ettevalmistamises, rakendamises, seires ja hindamises ning investeeringute kohandamisel nende vajadustele ja mida rakendatakse partnerluse põhimõttel põhineva mudeli alusel, kaasates majandus- ja kodanikuühiskonna osalejaid ning tuginedes mitmetasandilisele valitsemisele, mille kogueelarve on 306,93 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 274,34 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades) struktuuri- ja investeerimisfondide jaoks;

29. nõuab, et ühtekuuluvuspoliitika jääks järgmises mitmeaastases finantsraamistikus eraldiseisvaks poliitikavaldkonnaks, millele on eraldatud sihtotstarbeline ja tugev eelarve, mille kogusumma jooksevhindades on 248,37 miljardit eurot (mis vastab 222,00 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades) Euroopa Regionaalarengu Fondile (ERF), 46,99 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 42,00 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades) Ühtekuuluvusfondile ja 11,57 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 10,34 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades) Interregile; rõhutab, et selle summa eraldamine ühtekuuluvuspoliitikale on vajalik tingimus mitte ainult pikaajaliste ühtekuuluvuseesmärkide rahastamise tagamiseks ja lähenemise edendamiseks, vaid ka selle poliitika uute eesmärkide ja prioriteetide rahastamiseks;

30. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei käsitlenud riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade määruse ettepaneku tegemisel taaste- ja vastupidavusrahastu puudusi, mille tuvastas ka Euroopa Kontrollikoda, ning nõuab eelarve jagatud täitmise lähenemisviisi,

mille puhul kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad meetmete kavandamise, programmitöö, rakendamise ja seire eest;

31. nõuab piirkondlike peatükkide loomist kooskõlas liikmesriikide institutsioonilise raamistikuga; nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täielikku kaasamist vahendite kujundamisse, seiresse ja rakendamisse, rakendamisse, tuginedes praegusele arusaamale jagatud eelarve täitmisest, mitmetasandilisest valitsemisest ja partnerluse põhimõttest, rõhutab vajadust selgelt määratletud vahendite, partnerlusnormide ja tugeva territoriaalse fookuse järele, kus piirkonnad tegutsevad korraldusasutustena, sealhulgas otseläbirääkimiste kaudu komisjoniga vahe-eesmärkide ja sihtide kindlaksmääramise ning nende rakendamise üle, samuti kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsesema võimaluse järele saada ELi rahastust;

32. rõhutab, et liidu reageerimist demograafilistele probleemidele tuleb piisavalt toetada; nõuab, et liidu pädevusi ja subsidiaarsuse põhimõtet täielikult austades tagataks asjaomaste programmide raames piisavad vahendid meetmetele, mis aitavad kaasa selliste probleemidega tegelemisele, eelkõige ebasoodsas olukorras olevates piirkondades ja muudes piirkondades, mida mõjutavad piirkondlikud erinevused ja vananev elanikkond;

33. tuletab meelde ainulaadseid probleeme, millega ELi saare- ja mägipiirkonnad ning piirialad silmitsi seisavad, ning nõuab nende vajaduste rahuldamiseks kohandatud lahendusi; nõuab, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid, et piirkondlike peatükkide kavandamisel ja rakendamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse nende erinevaid geograafilisi piiranguid ning tegelikku majanduslikku ja keskkonnaalast olukorda;

34. märgib, et ELi rahastu finantsplaneeringus, mis võimaldab sellega hõlmatud poliitikavaldkondadele täiendavat paindlikkust ja kuulub täielikult eelarvepädevate institutsioonide pädevusvaldkonda, on tagatud märkimisväärsed rahalised vahendid, mis on eraldatud ettenägematute kriisidega toimetulekuks;

35. märgib, et komisjoni ettepanekusse on lisatud programm „Euroopa katalüsaator“, mille abil võib kaasata kuni 150 miljardi euro ulatuses taskukohaseid ELi tagatisega laene, et võimaldada liikmesriikidel teha strateegilisi investeeringuid, mis ületavad neile eraldatud riiklikke rahastamispakette; on veendunud, et see mehhanism on oluline samm, et kõrvaldada süsinikuheite vähendamisse, digitaliseerimisse ja majanduslikku vastupanuvõimesse tehtavate investeeringute puudujääke; rõhutab, et programm „Euroopa katalüsaator“ oleks kättesaadav kõigile liikmesriikidele, aidates seeläbi kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele ning Euroopa konkurentsivõimele;

36. on seisukohal, et ELi toimimise lepingu artikli 349 täieliku ja tulemusliku kohaldamise tagamiseks tuleb mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 äärepoolseimate piirkondade jaoks ette näha eraldi rahalised vahendeid; nõuab seetõttu POSEI programmi, millel oleks eraldi piisav rahaeraldis konkreetsetele meetmetele, sealhulgas vesiviljelusele ja kalandusele, millel on oluline roll toiduga kindlustatuse, tööhõive ja kohaliku arengu seisukohast;

37. toonitab, et mitmeaastasel finantsraamistikul 2028–2034 peaks olema keskne roll ebavõrdsuse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisel, toetades Euroopa sotsiaalõiguste samba ning selle tegevuskava ja peamiste eesmärkide rakendamist; on sügavalt mures selle pärast, et inimväärsete eluasemete kättesaadavus ja taskukohasus Euroopas väheneb murettekitava kiirusega, olukorras, kus paljudes liikmesriikides vähenevad üldised investeeringud eluasemete pakkumisse, kusjuures avaliku ja erasektori rahastamine jääb alla nõudluse rahuldamiseks vajaliku taseme; nõuab, et inimväärsete, kestlike ja taskukohaste eluasemete tagamiseks rakendataks strateegiliselt, vastutustundlikult ja tõhusalt investeeringuid, kasutades ELi vahendeid, sealhulgas ERFi meetmeid, ning programmi „Euroopa katalüsaator“ laene ja sihipäraseid investeeringuid Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja programmi „InvestEU“ riiklike osade raames, et seeläbi võimaldada suuremaid eluasemeinvesteeringuid, eesmärgiga viia ellu Euroopa taskukohaste eluasemete kava;

38. nõuab, et Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) jääks eraldiseisvaks programmiks, mille sihtotstarbeline rahastamispakett jooksevhindades on 124,19 miljardit eurot (mis vastab 110,73 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades), et edendada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist, kvaliteetset tööhõivet ja võrdseid võimalusi; rõhutab, et ESF on endiselt peamine rahastamisvahend, mille abil investeerida haridusse, tööhõivesse ja oskuste arendamisse, edendada võrdõiguslikkust ning hoolitseda vähekaitstud olukorras olevate ja kõige rohkem abi vajavate inimeste eest meie ühiskonnas, täites Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava eesmärke; peab äärmiselt kahetsusväärseks kavandatava riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade määruse kitsast sotsiaalset mõõdet; nõuab, et lõplikele toetusesaajatele ja vastutavatele korraldusasutustele tagataks selgus ja prognoositavus;

39. rõhutab, et mitmeaastane finantsraamistik peab toetama ELi rände- ja varjupaigaleppe täielikku ja kiiret rakendamist, et tagada nõuetekohased vastuvõtutingimused, kiired ja tõhusad varjupaigamenetlused, integratsioon ning tagasisaatmis- ja tagasivõtumenetlused täielikus kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õigusega; rõhutab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleb ette näha vajalikud vahendid, et asjakohaselt lahendada liidu peamisi probleeme varjupaiga, rände,

integratsiooni, piirihalduse ja sisejulgeoleku valdkonnas, samuti ELi välispiiride toimivaks kaitseks, sealhulgas piiritaristu jaoks, ning asjakohasel juhul füüsilisteks, elektroonilisteks ja luuremeetmeteks; on seisukohal, et komisjoni esitatud ettepanek ei vasta nendele nõuetele piisavalt, ning nõuab varjupaiga- ja rändepoliitika, piirihalduse ja julgeoleku jaoks ette nähtud summade suurendamist 38,04 miljardi euroni jooksevhindades (mis vastab 34,00 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades); nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otseste rahastamisvoogude laiendamist ELi rahastu raames, tuginedes Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi praeguse temaatilise rahastu mudelile;

40. tunnistab, et kõik ELi idapiirialad seisavad Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ning muude geopoliitiliste ohtude, sealhulgas hübriidohtude tõttu silmitsi suuremate majanduslike, sotsiaalsete ja julgeolekuprobleemidega; rõhutab vajadust mitmeaastase finantsraamistiku ulatusliku toetuse järele, et tugevdada nende kaitset, valmisolekut, vastupanuvõimet ja julgeolekut ning majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset arengut; nõuab seetõttu terviklikku reageerimist kõigi ELi programmide puhul ja püsivat ELi tasandi toetust, sealhulgas rahalist abi riiklike kavade raames;

Rubriik 2

41. väljendab heameelt rubriigi 2 „Konkurentsivõime, heaolu ja julgeolek“ märkimisväärse suurendamise üle, millele on mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 eraldatud 522,2 miljardit eurot 2025. aasta hindades, mis moodustab 30 % kogu mitmeaastase finantsraamistiku mahust, võrreldes 224,8 miljardi euroga ehk 17 %-ga kehtiva raamistiku ajal; märgib, et see ressursside enam kui kahekordistamine kajastab liidu pühendumust teadusuuringutele, innovatsioonile, strateegilisele autonoomiale, strateegilistele tööstussektoritele ja taristutele, veekerksusele, kujunemisjärgus tehnoloogiatele, biotehnoloogiale, rohe- ja digiüleminekule, kriitilistele toormetele, energiajulgeolekule, kosmosele, kaitsele, transpordile ja sõjalisele liikuvusele, loomemajandusele, haridusele, kultuurile, demokraatiale ja põhiõigustele, majanduslikule ja sotsiaalsele vastupanuvõimele, tehnoloogilisele suveräänsusele ning VKEde, idu- ja kasvufirmade toetamisele; tunnistab, et see märkimisväärne suurendamine vastab Euroopa Parlamendi pikaajalistele nõudmistele investeerida neisse valdkondadesse rohkem, ning rõhutab, et seda tuleks rakendada nii, et tagatud on strateegiline sidusus ja ELi lisaväärtus on võimalikult suur;

42. rõhutab, et Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks olema sihipärane rahastamisvahend, millega kõrvaldatakse praeguses mitmeaastases finantsraamistikus esinev rahastamispuudujääk; rõhutab Euroopa Konkurentsivõime Fondi keskset rolli, et suurendada liidu konkurentsivõimet ehk liidu ettevõtjate suutlikkust konkureerida

ülemaailmsetel turgudel, tugevdada liidu majanduslikku ja tööstuslikku suveräänsust, pikaajalist tootlikkust, strateegilist autonoomiat ja vastupanuvõimet, sealhulgas juurdepääsu kriitilistele toormetele, ning saavutada kaksiküleminek; nõuab sellega seoses, et Euroopa Konkurentsivõime Fondi eelarve oleks 264,35 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 234,00 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades); toonitab, et programmide konsolideerimine ei tohi vähendada läbipaistvust ega piirata Euroopa Parlamendi suutlikkust tagada konkreetsete poliitikaeesmärkide asjakohane rahastamine; rõhutab, et hoolimata programmide ühendamisest peavad eelarveread jääma piisavalt üksikasjalikuks, et võimaldada sisulist parlamentaarset järelevalvet ja säilitada üksikute prioriteetide rahastamise nähtavus; peab oluliseks tagada, et Euroopa Konkurentsivõime Fondi, sealhulgas programmi LIFE meetmeid, rakendataks läbipaistva juhtimiskorra kaudu, mis võimaldab jälgida üldisi kulutusi, eesmärke ja tulemusi ning vältida tarbetut killustatust; tuletab meelde oma seisukohta, et konkurentsivõimega tuleb edendada majanduskasvu ning kvaliteetseid, stabiilseid ja hästi tasustatud töökohti, nagu on rõhutatud nii Draghi kui ka Letta aruannetes, ning et hästi koolitatud tööjõud on tulevikukindla Euroopa majanduse võti, mistõttu on vaja rahastada tööjõu ümber- ja täiendusõpet, sealhulgas sektorites, mis seisavad silmitsi märkimisväärsete muutustega;

43. märgib, et ainuüksi ELi eelarvest ei ole võimalik investeeringute puudujääki katta ning seetõttu on vaja tagada avaliku ja erasektori investeeringute võimalikult suur koostoime, kasutada riskide vähendamist, rahastamisvahendeid ja eelarvetagatisi, mis on võimsad ja toimivad vahendid ELi sihtide ja poliitikaeesmärkide saavutamiseks, ning lihtsustada ja ühtlustada ELi investeerimisstruktuuri; rõhutab tungivalt, et InvestEU instrument peab olema praegusest programmist suurem ja algusest peale kättesaadav ning et eelarves tuleks ette näha paindlikumad ja kättesaadavamad InvestEU riiklikud osad, eelkõige VKEde jaoks, ning nõuab, et Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames loodaks tugevad ELi tasandi rahastamisvahendid ja riskijagamismehhanismid, millega suudetakse tagada stabiilne investeeringute voog ja kaasata erakapitali;

44. tuletab meelde, et on oluline toetada VKEsid, kuna nad on Euroopa majanduse selgroog, neil on tugev territoriaalne fookus ja nad on kogu liidus üks peamine majanduskasvu liikumapanev jõud; rõhutab, kui oluline on VKEdesse tehtavate investeeringute piisav tase; rõhutab, et ELi eelarve peaks võimaldama VKEdele kiiremat ja lihtsamat juurdepääsu rahastamisele, kaotama innovatsiooni- ja investeerimislõhe ülemaailmsete konkurentidega ning aitama kaasa kestlikule majanduskasvule, töökohtade loomisele ja strateegilisele autonoomiale;

45. rõhutab, et rohe- ja digiüleminek on lahutamatult seotud Euroopa

pikaajalise jõukuse, heaolu, kestlikkuse, majanduskasvu ja konkurentsivõimega; rõhutab, et kaksikülemineku lõplik edu sõltub suurel määral selle tagamisest, et üleminek on töötajate, piirkondade ja ettevõtjate jaoks õiglane ja kaasav ning aitab saavutada üldise sotsiaalse õigluse, pöörates erilist tähelepanu kõige vähem kaitstutele, tagamaks, et kedagi ei jäeta kõrvale; toonitab seetõttu, et mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 tuleb kaksikülemineku jätkuvalt toetada; peab kahetsusväärseks, et ettepanek mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2028–2034 ei sisalda eraldiseisvat vahendit, ning nõuab, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames sellegipoolest toetataks õiglast üleminekut asjakohastest vahenditest; rõhutab lisaks vajadust tagada ühtekuuluvuspoliitika fondide ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi vaheline koostoime ja vastastikune täiendavus;

46. rõhutab, et Euroopa kaitsesektori tööstuslikku ja tehnoloogilist baasi on vaja tugevdada; tuletab meelde, et kaitsetööstuspoliitika peab olema avatud ja edendama konkurentsi ning et kahesuguse kasutusega tehnoloogiad, sõjaline liikuvus ja elutähtsad taristud on liidu geopoliitilise prognoosi ja Euroopa heidutustegevuse tugisambad; nõuab selgelt tuvastatavaid ja piisavalt rahastatud kaitsevaldkonna eraldisi; nõuab, et kõigi kaitseotstarbeliste investeeringute puhul, sealhulgas riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade raames, järgitaks sidusaid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, sealhulgas nõudeid, mis on seotud selge Euroopa lisaväärtusega ning on kooskõlas Euroopa eelistamise, koostalitlusvõime, varustuskindluse ja tööstuse vastupanuvõime põhimõtetega;

47. märgib, et programmi „Euroopa horisont“ kavandatud eelarve ei ole endiselt piisav, et liit saaks anda vajaliku panuse teadus- ja arendustegevuse kulutuste 3 % eesmärgi saavutamisse, ning nõuab, et programmi „Euroopa horisont“ eelarve oleks 200 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 177,01 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades); rõhutab, et suuremad investeeringud ELi teadusuuringutesse ja innovatsiooni, sealhulgas palju suuremad erainvesteeringud, kajastavad liidu eksistentsiaalset vajadust kaotada innovatsioonilõhe meie ülemaailmsete konkurentidega ning tuua seeläbi kestlik majanduskasv ja konkurentsivõime tagasi Euroopasse, kuna see on jätkuvalt meie jõukuse alus ja hädavajalik meie sotsiaalse mudeli säilitamiseks; tuletab meelde, et ELi kulutused teadus- ja arendustegevusele ei saa asendada teadus- ja arendustegevusse tehtavaid püsivaid riiklikke investeeringuid; rõhutab, et teaduskoostöö, avatud konkurents ning teaduse ja tehnoloogia tipptase peavad jääma raamprogrammi keskmesse, ning väljendab heameelt komisjoni otsuse üle jätkata laiendamismeetmete ja üleminekuriikide sihtotstarbelist toetamist, et parandada geograafilist tasakaalu; rõhutab, et raamprogrammi, sealhulgas selle laiendamismeetmete peamine eesmärk peaks olema teadusuuringute ja innovatsiooni tipptaseme edendamine kogu liidus ning Euroopa

talentide potentsiaali täielik ärakasutamine;

48. tuletab meelde, kui tähtis on Euroopa ühendamise rahastu seoses Euroopa energia- ja transpordisektori puuduvate ühenduste kõrvaldamisega ning selle panusega majanduskasvu, töökohtade ja konkurentsivõime edendamisse ELis; märgib, et üleminek puhtale energiale ning piiriülesed struktuursed investeeringud Euroopa energiajulgeoleku suurendamiseks ja elutähtsa energiataristu täiustamiseks on hädavajalikud ning need on kogu liidus turvalise ja taskukohase energiavarustuse tagamise eeltingimus; tuletab meelde ELi investeeringute otsustavat tähtsust ja lisaväärtust puhta energia taristu arendamisel ning võrkude ajakohastamise ja piiriülese ühendatuse kiirendamisel, sealhulgas taastuvate energiaallikate vallas; väljendab heameelt Euroopa ühendamise rahastus transpordile ja sõjalisele liikuvusele ette nähtud vahendite väga vajaliku suurendamise üle; märgib, et transporditaristu ning süsinikuheite vähendamise ja digiülemineku lahenduste rahastamine sõltub nüüd Euroopa ühendamise rahastu, Euroopa Konkurentsivõime Fondi ning riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade tihedast sünkroniseerimisest; nõuab, et Euroopa ühendamise rahastu eraldise suurus oleks 91,29 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 81 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades), et energia-, transpordi- ja sõjalise liikuvuse valdkonda piisavalt toetada;

49. rõhutab, et programmil LIFE on keskne roll ELi keskkonnaeesmärkide ja -kohustuste süvalaiendamisel; on seetõttu seisukohal, et praegu programmi LIFE raames toetatavad meetmed, nagu sihipärane, pikaajaline ja kvaliteetne toetus looduskaitsele, elurikkuse taastamisele, kliimamuutustega kohanemisele, saastuse vältimisele ja keskkonnaalasele juhtimisele, peaksid jätkuma selgel viisil ning Euroopa Konkurentsivõime Fondist tuleks sihtotstarbeliselt eraldada 3,39 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 3 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades), et tagada rahastamise prognoositavus, stabiilsus ja järjepidevus, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks, ning et rakendamine kohapeal oleks endiselt tulemuslik ning toetusesaajatele ja kodanikele nähtav; rõhutab lisaks, et ELi rahastu abil tuleks samuti rakendada programmiga LIFE seotud meetmeid, et saavutada programmi LIFE rahastamise praegune tase;

50. rõhutab, et Euroopa kodanike tervis on jätkuvalt prioriteet; toonitab, et hea tervisega elanikkond ja tugev tervishoiusektor on Euroopa konkurentsivõime, majandusliku vastupanuvõime ja heaolu äärmiselt olulised tegurid; rõhutab, et püsivad ja prognoositavad investeeringud tervishoidu on olulised, et tugevdada tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet, toetada kvalifitseeritud tervishoiutöötajaid ja hoida neid tööl, vähendada ebavõrdsust tervishoiuteenuste kättesaadavuses liikmesriikides ning tagada liidu valmisolek tulevasteks tervisekriisideks; väljendab sügavat muret programmi „EL tervise heaks“ nõrgendamise pärast, mis tähendab,

et enamik tervishoiupoliitikat, ennetust ja tervishoiusüsteemide tugevdamist käsitlevaid meetmeid viiakse üle Euroopa Konkurentsivõime Fondi; nõuab seetõttu, et Euroopa Konkurentsivõime Fondist eraldataks konkreetsetele programmi „EL tervise heaks“ prioriteetidele 10,05 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 8,90 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades);

51. kordab, et tuleks eraldada piisavad vahendid soolise vägivalla vastu võitlemiseks ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ja seonduvate teenuste, naiste õiguste organisatsioonide ning selliste ELi algatuste ja organite toetamiseks, mis edendavad inimeste tõelist võrdõiguslikkust, olenemata nende soost, vanusest, seksuaalsest sättumusest või rassist; juhib sellega seoses tähelepanu komisjoni teatisele[6], mis avaldati pärast Euroopa Parlamendi 2025. aasta detsembri resolutsiooni[7] Euroopa kodanikualgatuse „My Voice, My Choice“ kohta;

52. võtab teadmiseks ettepaneku viia kriisiks valmisolek ja tervisealastele hädaolukordadele reageerimine praegusest programmist „EL tervise heaks“ üle ELi üldisema kriisidele reageerimise suutlikkuse alla, täiendades seda kriiside koordineerimise uute valdkondadeüleste funktsioonidega ning tsiviil-sõjalise koostööga seotud meetmetega, et luua integreeritud ja vastupidav Euroopa elanikkonnakaitse; rõhutab ELi rolli keskusena, mis koordineerib ja suurendab liikmesriikide valmisolekut ja suutlikkust reageerida viivitamata ulatuslikele ja suure mõjuga hädaolukordadele, ning kordab oma üleskutset näha valmisolekuks ja kriisidele kiireks reageerimiseks ette piisav rahastamine, tagades seejuures, et UCPM+ jääb üldise kriisidele reageerimise puhul peamiseks ELi tasandi raamistikuks; nõuab, et UCPM+ eelarve oleks 12,42 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 11 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades);

53. kordab, et programmil „Erasmus+“ kui ühel liidu juhtprogrammil on keskne roll Euroopa väärtuste, piiriülese koostöö ja noorte kaasamise edendamisel, ning tuletab meelde, et Draghi ja Letta aruannete kohaselt on inimkapitali, tööjõu liikuvuse ja oskuste tugevdamine, sealhulgas ülikoolidevaheliste ja õpipoisiõppe valdkonna vahetusprogrammide kaudu, Euroopa konkurentsivõime ja vastupanuvõime oluline osa; nõuab, et programmi „Erasmus+“ eelarve oleks 47,39 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 42 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades);

54. rõhutab, et investeerimine demokraatia vastupanuvõimesse ja kultuurilisse elujõulisusse on liidu strateegilise autonoomia lahutamatu osa; väljendab sellega seoses heameelt uut programmi

---

6 ELT C, C/2026/1383, 4.3.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1383/oj.

7 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0338.

„AgoraEU“ käsitleva ettepaneku üle, tunnistades selle laiendatud kohaldamisala ja ainulaadset Euroopa lisaväärtust liidu ainsa programmina, mis on pühendatud kultuuri- ja loomesektorile ning meedia mitmekesisusele, samuti demokraatliku osalemise toetamisele ja Euroopa väärtuste edendamisele; nõuab, et programmi „AgoraEU“ eelarve oleks 10,72 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 9,5 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades);

55. nõuab, et õigusprogrammi eelarve oleks 0,89 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 0,79 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades) ning et sealhulgas toetataks õigusalase koostöö digitaliseerimist ja õiguskaitse kättesaadavust, uute piiriüleste vahendite kasutuselevõttu ja uusi algatusi piiriülese õigusliku killustatuse vähendamiseks, eeskätt uute probleemide valguses, nagu muu hulgas internetikuritegevus ja vaenukõne;

Rubriik 3

56. märgib, et rubriigile 3 „Globaalne Euroopa“ eraldatakse 2028.–2034. aasta mitmeaastases finantsraamistikus 190 miljardit eurot 2025. aasta hindades, mis tähendab märkimisväärset kasvu praeguse perioodi 121,5 miljardi euroga võrreldes, kusjuures säilib 10 %-line osakaal kogu mitmeaastase finantsraamistiku mahust; on seisukohal, et see 68,5 miljardi euro suurune hädavajalik kasv on äärmiselt oluline, kuna see näitab liidu pühendumust tugevdada oma rolli ülemaailmse osaleja ja usaldusväärse partnerina üha keerukamas geopoliitilises keskkonnas; väljendab siiski muret, et selline rahastamise tase on endiselt ebapiisav ühinemiseelse toetuse ja välistegevuse rahastamiseks, võttes arvesse ülemaailmsete probleemide ulatust, sealhulgas suurenevaid arenguvajadusi ja kasvavat ebavõrdsust, humanitaarkriise ning asjaolu, et kriise, konflikte ja üldist ebakindlust on enneolematult palju, samuti selleks, et rahastada süsinikuheite vähendamist, ülemaailmset tervishoidu ning vajadust toetada Ukrainat ja teisi partnereid; on seetõttu seisukohal, et instrumendi „Globaalne Euroopa“ eelarveeraldist on vaja suurendada nii, et see oleks 225 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 198,63 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades);

57. peab kahetsusväärseks, et puuduvad temaatilised eesmärgid, mis hõlmaksid kriitilisi valdkondi ja võimaldaksid kaasseadusandjatel seada strateegilisi prioriteete; rõhutab vajadust kaasata kodanikuühiskonna partnerid ning kohalikud ja piirkondlikud osalejad; rõhutab, et see suurem eraldis on oluline, et tagada liidu positsioon usaldusväärse ülemaailmse osalejana; nõuab vajalikke rahalisi vahendeid laienemis- ja ühinemisprotsesside toetamiseks ning selleks, et edendada ja kaitsta liidu väärtusi ja huve kogu maailmas, sealhulgas vastastikku kasulike partnerluste kaudu; rõhutab, et prognoositav ja piisav rahastamine toetab stabiilsust, vastupanuvõimet ja kestlikku arengut ning aitab tegeleda rände

algpõhjustega, edendades partnerriikides majanduslikke võimalusi, kvaliteetset haridust ja kutseõpet ning töökohtade loomist ja tugevdades seeläbi pikaajalist julgeolekut; nõuab, et eraldiste üle peetaks läbirääkimisi asjakohase seadusandliku menetluse raames, tagamaks, et ELi vahendite rakendamisel instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames ei eirataks jätkuvaid inimõiguste rikkumisi partnerriikides, ning tuletab meelde vajadust järgida humanitaar- ja arenguabi puhul humaansuse, erapooletuse, neutraalsuse ja sõltumatuse põhimõtteid;

58. hoiatab, et programmide ühendamine võib taas nõrgendada parlamentaarset järelevalvet ja kaasatust ning vähendada konkreetsete prioriteetide rahastamise nähtavust, nagu juhtus naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ puhul; nõuab, et instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames oleksid tagatud selged ja sisulised aruandekohustus- ja aruandlusmehhanismid; nõuab kindlalt, et sammastel, samuti temaatilistel programmidel, riikidel ja vahenditel nende raames, sealhulgas ühinemiseelsetel vahenditel, säiliksid eraldi selged eelarveread, et tagada eraldiste läbipaistvus, ning et märkimisväärse summa ümberpaigutamise taotlused sammaste piires peavad saama Euroopa Parlamendi eelneva heakskiidu; peab oluliseks võimaldada kanda instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames vabastatud kulukohustused tagasi algsele eelarvereale; peab vajalikuks, et komisjon esitaks programmikohase ja programmivälise rahastamise selge jaotuse, ning tuletab meelde, et instrument „Globaalne Euroopa“ peab peamiselt hõlmama programmi geograafilisi meetmeid;

59. tuletab meelde, et humanitaarabi, millele on ette nähtud sihtotstarbeline rahastus ning mida tagatakse ja rakendatakse kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta[8], on endiselt Euroopa kõige nähtavam ja põhimõttelisem solidaarsuse väljendus ning selle andmisel peab jätkuvalt järgima humaansuse, erapooletuse, neutraalsuse ja sõltumatuse põhimõtteid; kordab oma seisukohta, et humanitaarabi põhimõtteline ja vajaduspõhine laad eeldab, et selle prognoositavat rahastamist antakse sidusa raamistiku kaudu, mis hõlmab piisava rahastusega iga-aastast baasjaotust ja sihtotstarbelist liigendust, mida täiendab piisav reserv hädaolukorras võetavate meetmete rahastamiseks;

60. rõhutab, kui oluline on kindel juurdepääs instrumendi „Globaalne Euroopa“ puhvri reservile, mis peaks olema kättesaadav lisaks 25 miljardi euro suurusele soovituslikule eraldisele ja sellest väljaspool, et suurendada vahendeid ootamatute vajaduste korral, mis kasvavad selliste tegurite tõttu nagu kliimamuutused; nõuab, et

---

8 Nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta (EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/oj).

ajavahemikul 2028–2034 humanitaarabiks ette nähtud summat, milleks on 25 miljardit eurot, käsitataks tagatud miinimumina ja mitte ülemmäärana, pidades silmas humanitaarkriiside arvu suurenemist ja kestuse pikenemist;

61. väljendab heameelt asjaolu üle, et võrreldes naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendiga „Globaalne Euroopa“ muutub instrumendi „Globaalne Euroopa“ reservi kasutuselevõtmine, kuna järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja finantsmääruse[9] reeglite kohaselt peavad Euroopa Parlament ja nõukogu heaks kiitma iga kasutuselevõtmise, mis ületab 10 % iga-aastasest eraldisest; rõhutab siiski oma varasemaid üleskutseid, et komisjon teavitaks Euroopa Parlamenti õigeaegselt enne reservi kasutuselevõtmist ning võtaks arvesse Euroopa Parlamendi tähelepanekuid kavandatud vahendite laadi, eesmärkide ja hulga kohta;

62. toonitab, et piisavalt rahastatud instrument „Globaalne Euroopa“ on väga oluline selleks, et ELi välistegevus oleks järjepidev ning et EL saaks tegutseda usaldusväärse ja pikaajalise partnerina partnerriikidega võrdsetel alustel; kinnitab veel kord, et eraldised instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames peaksid olema kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 208 sätestatud ELi arengukoostöö poliitika eesmärgiga vähendada vaesust ja see pikemas perspektiivis kaotada, samuti Euroopa arengukonsensuse ja kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030;

63. nõuab sisulisi aruandekohustus- ja aruandlusmehhanisme; tunneb muret kuludega sidumata rahastamise laialdase kasutamise pärast Euroopa samba rakendamisel tulemuspõhiste kavade kaudu ning nõuab, et neid vahendeid eraldataks laienemisprotsessi põhialuste, sealhulgas õigusriigi järgimise põhjal;

64. on seisukohal, et laienemine on võimalus liitu tugevdada ning et järgmine mitmeaastane finantsraamistik on otsustava tähtsusega, et valmistada liitu ja kandidaatriike ühinemiseks ette; väljendab heameelt otsuse üle anda Ukrainale ja naabruses asuvale Moldova Vabariigile kandidaatriigi staatus; rõhutab vajadust võtta kasutusele vajalikud rahalised vahendid, et toetada nii nende kui ka Lääne-Balkani riikide ühinemisprotsesse; peab kiiduväärseks instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames võetud kohustust anda kandidaatriikidele tugevat rahalist toetust, kuna see on peamine vahend nende kindlaks sidumiseks ELiga ja nende ühinemisettevalmistuste edendamiseks; nõuab, et igale kandidaatriigile tagataks sihtotstarbeline eraldis konkreetsete

---

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

eelarveridadega;

65. kordab oma täielikku toetust ukrainlastele nende võitluses vabaduse ja demokraatia eest ning mõistab hukka Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõja põhjustatud kohutavad kannatused ja mõju; väljendab heameelt asjaolu üle, et osana liidu toetusest Ukrainale on vastu võetud Ukraina toetuslaenu rakendamise ettepanek; rõhutab, et Ukraina toetuslaenu jaoks võetud laenudest tulenevaid võlateeninduskulusid järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekutes ei kajastatud; nõuab, et need võlateeninduskulud jääksid täielikult järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ülemmääradest väljapoole ega oleks hõlmatud Ukraina reservi raames juba kavandatud rahaliste vahenditega;

66. märgib murega, et komisjoni ettepanekus on ametliku arenguabi eesmärki vähendatud 93 %-lt 90 %-le; rõhutab, et komisjonil ei tohiks olla võimalik seda eesmärki delegeeritud õigusaktidega muuta;

67. rõhutab vajadust tagada ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) ning kiirsiirmisvõime piisav rahastamine; toonitab, et ÜJKP tsiviilmissioonid on liidu jaoks strateegilise tähtsusega ning toetavad liidu ja tema partnerite julgeolekuhuve ja välistegevuse eesmärke; nõuab seetõttu, et ÜJKPd hõlmava ühise välis- ja julgeolekupoliitika eelarveeraldise suurus oleks 3,76 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 3,34 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades);

68. rõhutab, et ülemeremaad ja -territooriumid on ainulaadsed ja strateegilised varad, millest saab kasu liit tervikuna; on veendunud, et komisjoni kavandatud eraldis ei vasta ülemeremaade ja -territooriumide probleemidele, ning nõuab, et eraldise suurus oleks 2,08 miljardit eurot jooksevhindades (mis vastab 1,85 miljardile eurole 2025. aasta püsivhindades), võttes arvesse ka hiljutisi ohte Gröönimaa territoriaalsele terviklikkusele ning seejuures võib koostöö Gröönimaaga märkimisväärselt aidata liidul edendada oma strateegilist autonoomiat;

69. rõhutab, et konfliktide tõkestamiseks, rahuloomeks ja konfliktijärgseks ülesehitustööks eraldatavad ELi rahasummad on otsene investeering liidu pikaajalisse stabiilsusesse ja julgeolekusse, eelkõige tema ida- ja lõunanaabruses; tunnustab ÜRO ja selle asutuste rolli konfliktipiirkondades ning nõuab, et EL suurendaks oma poliitilist ja rahalist toetust mitmepoolsusele; nõuab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus nähtaks ette sihtotstarbelised, piisavad ja prognoositavad rahalised vahendid ÜRO-le ja selle asutustele, kelle töö on äärmiselt oluline tsiviilelanikkonna jaoks, eelkõige Gazas, Jordani Läänekaldal, Süürias, Liibanonis ja kogu piirkonnas laiemalt; nõuab, et EL etendaks aktiivset rolli rahuloomes ning Ukraina ja Gaza konfliktide tagajärgedega tegelemisel ja ülesehituspüüdluste toetamisel; nõuab sellega seoses mitmeaastases finantsraamistikus sihtotstarbelisi

rahalisi vahendeid; rõhutab, et kogu ELi rahastus peab olema kooskõlas ELi väärtuste ja reeglitega, eelkõige finantsmäärusega;

70. nõuab kodanikuühiskonna organisatsioonide, eelkõige kohalike osalejate ja naiste õiguste organisatsioonide rahastamise jätkamist ja sisulist kaasamist, ning struktureeritud dialoogi, mida toetatakse kodanikuühiskonna organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate vajadustele kohandatud sihtotstarbelise rahastamisvooga; nõuab välistegevuse rahastamist, võttes samal ajal arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste põhjapanevat rolli, mis tuleneb toimivast, selgest ja järjepidevast mitmetasandilisest valitsemisest ja partnerlustest;

71. nõuab, et Euroopa Investeerimispanga (EIP) Gruppi tunnustataks liidu peamise strateegilise finantspartnerina instrumendi „Globaalne Euroopa“ struktuuris, et maksimeerida rubriigi 3 vahendite mõju; nõuab tugevat investeerimispartnerlust EIPga, et võimendada ELi eelarvet, kaasata erainvesteeringuid ning tõhustada eelarveliste tagatiste ja segarahastamise raamistikku, tagades instrumendi eesmärkide tulemusliku saavutamise, eelkõige seoses konkurentsivõimega, vastupanuvõimega ja erasektori poolse rahalistele vahenditele juurdepääsu edendamisega partnerriikides; tunnustab teiste rakenduspartnerite, nagu riiklike tugipankade ja finantseerimisasutuste, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning Euroopa Nõukogu Arengupanga täiendavat rolli;

Inimressursid, detsentraliseeritud asutused ja muud halduskulud

72. rõhutab, et liidu poliitikat peab toetama hästi toimiv haldustegevus; nõuab piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside eraldamist 2027. aasta järgseks perioodiks algusest peale ja kogu mitmeaastase finantsraamistiku kehtivuse ajal, et liidu institutsioonid, organid, detsentraliseeritud asutused ja Euroopa Prokuratuur, eriti kui nende volitusi pikendatakse, saaksid tagada tulemusliku ja tõhusa poliitika kujundamise, kvaliteetse elluviimise ja täitmise, anda tehnilist abi, kaasata jätkuvalt parimaid inimesi kõigist liikmesriikidest, tagades seeläbi geograafilise tasakaalu, ning et neil oleks tegutsemisruum muutuvate oludega kohanemiseks; rõhutab vajadust tagada sooline tasakaal haldusasutuste kõigil tasanditel;

73. kutsub komisjoni üles esitama lisateavet, mis käsitleb ELi detsentraliseeritud asutuste rahastamist ja töötajaid järgmises mitmeaastases finantsraamistikus; on seisukohal, et mõne asutuse puhul pärsib ettepanek, millega nähakse ette stabiilne rahastamine ja töötajate arv, jätkuvalt nende suutlikkust oma volitusi täita; kordab Euroopa Parlamendi pikaajalist seisukohta, et uusi ülesandeid tuleks rahastada uutest assigneeringutest ning et ümberjaotamised programmidest ja muudest prioriteetidest peavad olema erandlikud; tunnistab vajadust hinnata võimalikku asutustevahelist kattumist või dubleerimist ja seda ära hoida ning

teha kindlaks koostoime- ja koostöövõimalused, et tagada vahendite tõhus eraldamine;

74. märgib murega, et stabiilne töötajate arv, mille komisjon endale kehtestas, on kahjustanud tegevusnõuete täitmist; võtab teadmiseks, et komisjon on mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 taotlenud lisaametikohti, eelkõige seoses töötajaid puudutavate küberturvalisuse nõuetega; rõhutab, et lisaametikohtade loomisel tuleb arvesse võtta kõigi institutsioonide ja asutuste personalivajadusi; rõhutab eriti murettekitavat olukorda, kus mõned ELi asutused saavad tegevuse jaoks ebapiisavat rahastust, mis piirab tõsiselt nende suutlikkust täita oma volitusi, järgida määrust, millega nähakse ette meetmed küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme tagamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes[10], ning saavutada poliitikaeesmärke, tagada täitmine ja viia ellu regulatiivseid kohustusi; rõhutab, et üha suuremaid lahendamist vajavaid probleeme silmas pidades peavad ELi institutsioonid ja asutused pakkuma atraktiivset töökeskkonda, et tööle sooviksid tulla tipptalendid;

75. rõhutab Euroopa koolide süsteemi tähtsust juhtmudelina, mis kehtestab kõrged ühised haridusstandardid kõigis liikmesriikides ja pakub rahvusvaheliselt tunnustatud kvalifikatsiooni, millega edendatakse akadeemilist tipptaset, õppijate liikuvust ja ühist Euroopa identiteeti; nõuab seetõttu toetust ja prognoositavat rahastamist, et katta praegu katmata pikaajalised struktuursed kulud ja laiendada vastutusalasid, ning nõuab, et tagataks süsteemi nähtavus, läbipaistvus ja eelarvekindlus;

76. eeldab, et komisjoni ettepanek kajastab nõuetekohaselt kõigi institutsioonide, organite ja asutuste tegelikke vajadusi ega tee seetõttu ettepanekut vahendite täiendavaks suurendamiseks; kavatseb siiski täielikult toetada komisjoni ettepanekut ning tagada vajalikud rahalised vahendid tugeva, tõhusa ja kvaliteetse Euroopa avaliku halduse jaoks, mille aluseks on liidu kodanike võrdsuse põhimõte, teenides kõigi eurooplaste huve;

Erivahendid

77. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle, et paindlikkusinstrument koosneks mitte ainult kindlast summast, vaid ka trahvide ja kulukohustustest vabastamisega seotud tuludest saadavatest lisavahenditest; leiab oma 7. mai 2025. aasta seisukohta arvesse võttes, et paindlikkusinstrumendile tuleks eraldada rahalisi vahendeid lisaallikatest, nimelt eelnevate aastate kasutamata

---

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL, Euratom) 2023/2841, millega nähakse ette meetmed küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme tagamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes (ELT L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj).

varudest, eelneva aasta ülejäägist ja rahastamisvahenditest tagasisaadavatest vahenditest, samuti tulevasest varust, kuid seda viimase abinõuna; on samuti seisukohal, et seda tuleks teha suures osas kohe alguses; nõuab erivahendite kasutuselevõtmise menetluste lihtsustamist ja ratsionaliseerimist ning on seetõttu seisukohal, et ühtne varuinstrument on aegunud, ning nõuab selle funktsioonide lisamist paindlikkusinstrumenti; on seisukohal, et sellest üldreeglist võiks vabastada sihtotstarbelise välistulu ja summad, mis tehakse uuesti kättesaadavaks programmispetsiifiliste sätete konkreetsete tulu- ja kulukohustustest vabastamise reeglite alusel;

78. kordab, et lisaks mitmeaastase finantsraamistiku ülemmääradele tuleks kasutusele võtta teine erivahend – loodusõnnetuste solidaarsusreserv, mille maht oleks 2025. aasta püsivhindades 4 miljardit eurot aastas ja mis on ette nähtud solidaarsuse tagamiseks loodusõnnetuste korral –, mis peaks täiendama kavandatud astmelist mehhanismi kriisiolukordades ning mille suhtes tuleks kohaldada eeskirju, mis võimaldavad kiireid väljamakseid ja vajaduse korral eelmaksemehhanisme selges kooskõlas kõigi asjakohaste vahenditega, sealhulgas liidu elanikkonnakaitse mehhanismiga+, aidates seeläbi kaasa vastupanuvõimele ja kriisiks valmisolekule; on seisukohal, et mõlemast erivahendist peaks paindlikkuse tagamiseks olema võimalik kasutamata summasid üle kanda kogu mitmeaastase finantsraamistiku vältel;

79. märgib, et komisjon teeb mitmeaastase finantsraamistiku määruse raames ettepaneku eraldada Ukraina reservile 88 miljardit eurot, et rahastada ühinemiseelset abi ning taastamis- ja ülesehitustöid; on seisukohal, et see summa võiks olla märkimisväärseks toeks; väljendab heameelt selle üle, et Ukraina reserv on paigutatud väljapoole mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid, et rahuldada Ukraina erakorralisi ja ettearvamatuid vajadusi; märgib siiski, et kui konflikt peaks jätkuma, ei oleks see eraldis Ukraina vajaduste rahuldamiseks piisav; nõuab reservi suurendamist ja võimalikult kiiret kasutuselevõtmist, et anda Ukrainale lisatoetust; rõhutab, et Ukraina rahastamisstruktuur peaks jääma sidusaks, läbipaistvaks ja toimivaks, toetades täielikult riigi liikumist ühinemise suunas, tehes samal ajal selget vahet ühinemiseelse abi ja ülesehitusvajaduste vahel;

Erisätted

80. tuletab meelde, et kehtiv mitmeaastane finantsraamistik on olnud alarahastatud, mis tingis ka mitmeaastase finantsraamistiku muutmise 2024. aastal; märgib, et kuigi mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 ettepanek on paindlikum, ei ole komisjoni ettepanekus esitatud kogusummad ikka veel piisavad;

81. peab kahetsusväärseks, et kavandatav mitmeaastase finantsraamistiku määrus ei sisalda vahekokkuvõtte klauslit; nõuab,

et mitmeaastase finantsraamistiku määrus peab sisaldama nõuet komisjonile vaadata hiljemalt 2031. aasta juuliks finantsraamistiku toimimine läbi, võttes täielikult arvesse valitsevat majandusolukorda ja viimaseid makromajanduslikke ja tööhõiveprognoose ning asjakohaseid ülemaailmseid suundumusi, ning esitada selle tulemused; on ka arvamusel, et kõnealusele kohustuslikule läbivaatamisele tuleks asjakohasel juhul lisada seadusandlik ettepanek käesoleva määruse muutmiseks ELi toimimise lepingus sätestatud korras; rõhutab, et selline läbivaatamine ei tohiks vähendada eelnevalt kindlaks määratud riiklikke rahastamispakette, nagu on sätestatud riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade määruses;

82. tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi valimised toimuvad 2034. aastal; on seisukohal, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku määruse ettepaneku avaldamise kuupäev, st 1. juuli 2033, on mitmeaastase finantsraamistiku olelusringis tavapärasest oluliselt hilisem; nõuab, et ettepanek 2034. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohta avaldataks hiljemalt 2032. aasta juuliks;

Juhtimine

83. võtab teadmiseks komisjoni narratiivi, et tema ettepanekute eesmärk on suurendada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus paindlikkust ja lihtsustamist; tunnistab, et paindlikkus on ettenägematutele probleemidele reageerimiseks väga vajalik, kuid rõhutab, et seda ei tohi kasutada vastutuse, prognoositavuse, läbipaistvuse ja poliitika sidususe arvelt; hoiatab, et paindlikkus ilma läbipaistvuseta suurendaks demokraatliku vastutuse lõhet ja õõnestaks üldsuse usaldust ELi vastu;

84. peab kahetsusväärseks, et komisjoni lihtsustamisettepanekud toovad kasu peamiselt komisjoni enda protsessidele, mitte lõplikele vahendite saajatele, mis süvendab demokraatia defitsiiti liidus; tuletab meelde, et Euroopa Parlament on järjekindlalt nõudnud lihtsustamist lõplike vahendite saajate jaoks, sealhulgas vähendades halduskoormust seoses ELi eelarvele juurdepääsuga ja muutes kulutused tõhusamaks; rõhutab, et lihtsustamine ei tohi kahjustada programmide kvaliteeti ega demokraatlikku aruandekohustust ning seda ei tohi kasutada ettekäändena mitmetasandilise valitsemise ja partnerluse põhimõtete või peamiste sidusrühmade ja sotsiaalpartneritega peetava konstruktiivse dialoogi õõnestamiseks, kuna nende nõuetekohase kohaldamise arvessevõtmine suurendab ELi kulutuste mõjusust ja on mitmeaastase finantsraamistiku edu jaoks hädavajalik; kordab kontrollikoja väljendatud muret, et komisjoni lähenemisviis toob kaasa komisjoni ja liikmesriikide vahelise suhtluse lihtsustamise, samal ajal aga suurendab või nihutab halduskoormuse riiklikule, piirkondlikule ja toetusesaajate tasandile; rõhutab, et lihtsustamine nõuab võimaluse korral eeskirjade ja

aruandlusnõuete ühtlustamist ELi, riikliku ja piirkondliku tasandi vahel; rõhutab, et Euroopa Parlament võtab kasutusele kõik läbipaistvusmehhanismid, mis on vajalikud, et täita oma rolli kodanike huvide kaitsjana;

85. on veendunud, et riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade praegused ettepanekud võivad osaliselt viia ELi poliitika n-ö taasriigistamiseni, kuna puudub horisontaalne lähenemisviis ja liikmesriikidele on antud suurem paindlikkus liidu eelarve täitmisel, mis põhineb riigi tasandi lähenemisviisil; kutsub üles tagama, et see eelarve jääks investeerimiseelarveks, milles keskendutakse jätkuvalt ELi lisaväärtusele ja tagatakse tugev horisontaalne lähenemisviis;

86. rõhutab, et paindlikkuse ja tulemuspõhiste vahendite laialdase kasutamisega järgmises mitmeaastases finantsraamistikus peab kaasnema tugevdatud mitmetasandiline valitsemine; on seisukohal, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning sotsiaal- ja majanduspartnerite sisuline kaasamine liidu rahastatavate meetmete kavandamisse, rakendamisse ja seiresse on oluline, et tasakaalustada komisjonikeskset rakendamist, vähendada lõhet demokraatliku vastutuse vallas ning tagada, et kulutused vastavad tegelikele piirkondlikele vajadustele; rõhutab, et selliste vahenditega peaks vajaduse korral kaasnema valitud esindajate piisav kontroll ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning et Euroopa Parlamendi eelarvealane ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise roll tuleks säilitada;

87. tuletab meelde, et kontrollikoda leidis, et taaste- ja vastupidavusrahastu kogemustele tuginev nn tulemuspõhine mudel on puudulik nii oma ülesehituse, rakendamise kui ka tulemuslikkuse poolest; märgib murega, et mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekud sisaldavad järgmise mitmeaastase finantsraamistiku rahastamisvahendite olulise osa puhul kuludega sidumata rahastamise laialdast kasutamist; on äärmiselt mures niivõrd ulatusliku ülemineku pärast uuele rakendamismudelile; juhib tähelepanu asjaolule, et kui puuduvad piisavad kaitsemeetmed, et tagada liidu rahaliste vahendite kasutamisel usaldusväärne finantsjuhtimine, või kui puuduvad selged meetmed varasemates või olemasolevates tulemuspõhistes vahendites tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks, kaasneb selle lähenemisviisiga märkimisväärne risk ja see nõrgendab auditeeritavust; rõhutab, et tuleb leida lahendus, kuidas kõrvaldada erinevused vahe-eesmärkide ja sihtidega seotud kuluprognooside ning projektide tegelike kulude vahel, kuna see ebakõla võib kahjustada kogu liitu hõlmavate kokkulepitud poliitiliste prioriteetide rakendamist; on seisukohal, et tõhususe võimalik suurenemine ei tohi toimuda liidu finantshuvide kaitse arvelt; rõhutab eelkõige, et suuremahulised ja keerukad projektid peaksid jääma kulupõhiseks, kuna nende ulatus, kestus ja mitmetasandiline rahastamine nõuavad üksikasjalikku finantsaruandlust ja kontrollitavaid kuluandmeid, et tagada nõuetekohane seire ja

vastutus; nõuab lihtsustatud kuluarvestuse jätkuvat ja laiendatud kasutamist, eelkõige väiksemate või keskmise suurusega investeeringute puhul, kuna need on tulemuslikud ja proportsionaalsed vahendid halduskoormuse vähendamiseks, väiksemate toetusesaajate juurdepääsu suurendamiseks ning vastutuse ja liidu vahendite kasutamise jälgitavuse säilitamiseks;

88. rõhutab, et andmed kantud kulude kohta peavad jääma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile kättesaadavaks, et kontrollida liidu eelarve tulemuslikkust ja kulutõhusust; hoiatab, et ilma kulude läbipaistvuseta on oht, et parlamentaarne kontroll muutub formaalseks toiminguks, millega ei suudeta tagada eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist; kutsub komisjoni üles tagama süstemaatilised järelmeetmed kontrollikoja leidudele ja soovitustele;

89. rõhutab vajadust suurema sidususe järele ELi rahastamisprogrammide seires ja rakendamises ning oluliste ELi eesmärkide ja kohustuste süvalaiendamises; rõhutab, et tulemusraamistiku määruse ettepanek on esimene samm eelarve horisontaalse kulude jälgimise ja tulemuslikkuse seire raamistiku kehtestamise suunas, mille eesmärk on vähendada halduskoormust; on seisukohal, et kui seda lähenemisviisi asjakohaselt rakendada, võib see viia kindlama demokraatliku järelevalveni; rõhutab, et horisontaalsete põhimõtete terviklik lisamine ühtsesse raamistikku võimaldaks sisukat jälgimist ja kajastaks paremini liidu poliitilisi prioriteete; nõuab, et tulemusraamistikus seataks esikohale mõjunäitajad, millega mõõdetakse kodanike jaoks tegelikke tulemusi; rõhutab, et kavandatava tulemusraamistiku määrusega tuleb tagada, et aruandlusnäitajad on kohustuslikud, kui see on asjakohane, ning võrreldavad kõigi liikmesriikide ja eelarve täitmise viiside lõikes; hoiatab, et ilma sellise võrreldavuseta ei saa eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon hinnata suhtelist tulemuslikkust ega tuvastada kehvade tulemustega programme; rõhutab, et tulemusnäitajad peavad olema selgelt tuletatud iga programmi eesmärkidest ning hõlmama väljundeid, tulemusi ja mõju; rõhutab, et kliimakulutused peavad olema integreeritud mitmeaastasesse finantsraamistikku, et täpselt seirata ja jälgida rahastamist ja selle mõju;

90. rõhutab, et ELi eelarvel on oluline roll Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud ELi põhiväärtuste – demokraatia ja pluralismi – toetamisel; väljendab heameelt hiljuti avaldatud ELi kodanikuühiskonna strateegia üle, milles tunnistatakse kodanikuühiskonna organisatsioonide olulist rolli nõuannete, toetuse ja eksperditeadmiste pakkumisel ELi õigusaktide ja poliitika väljatöötamisel ja rakendamisel; rõhutab sellega seoses vajadust tagada kodanikuühiskonna organisatsioonidele pikaajaline, prognoositav ja piisav rahastamine;

91. tuletab meelde, et finantsmääruse kohaselt tuleks programme ja meetmeid, kui see on teostatav ja asjakohane ning kooskõlas asjakohaste valdkondlike normidega, rakendada seatud eesmärkide saavutamiseks, järgides samal ajal kohaldatava riigisisese õiguse, liidu õiguse, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide ja kollektiivlepingute kohaseid töö- ja tööhõivetingimusi, võttes arvesse soolise võrdõiguslikkuse põhimõtet ja kahjustamata oluliselt liidu keskkonnaeesmärke;

92. rõhutab, et kogu rahastamine peab olema kooskõlas komisjoni suunistega liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamise, rakendamise, seire ja jõustamisega seotud tegevuse rahastamise kohta; tuletab sellega seoses meelde komisjoni 1. aprilli 2025. aasta avaldust praeguse programmi LIFE kohta;

Eelarve juhtimine

93. võtab teadmiseks komisjoni esildatud finantsraamistiku üldise ülesehituse, mille kohaselt on rubriike neli ehk vähem kui kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus, kus rubriike on seitse; märgib murega, et komisjon teeb ettepaneku vähendada ELi programmide arvu 60-lt 19-le, mis toob kaasa selguse puudumise eesmärkide ja eelarve liigenduse vahel ning kahjustab läbipaistvust ja aruandekohustust; rõhutab, et Euroopa Parlamendi seisukoht nende uute mitmeaastase finantsraamistiku programmide struktuuri kohta määratakse kindlaks asjaomaste valdkondlike õigusaktide üle toimuva kaasotsustamismenetluse käigus; rõhutab, et kavandatav eelarve liigendus ja igale eelarvereale plaanitud summad peavad kajastama iga programmi kõiki konkreetseid eesmärke ja nende raames kehtivaid konkreetseid eesmärke, et tagada läbipaistvus, prognoositavus ja vastutus ning anda eelarvepädevatele institutsioonidele teavet, mis on vajalik aastaeelarve koostamiseks ja selle täitmise järelevalveks;

94. taunib seetõttu asjaolu, et valdkondlikes õigusaktides esildatud eelarve liigendus on kahetsusväärselt ebapiisav; toonitab, et eelarvestruktuuri lihtsustamine ei tohi toimuda läbipaistvuse arvelt ega eelarvepädevate institutsioonide tõhusa kontrolli ja teadlike otsuste tegemise võime arvelt; rõhutab, et liigendus peab jääma piisavalt üksikasjalikuks, et kajastada programmi alusaktides sätestatud eesmärke, säilitada ELi meetmete nähtavus kõigis poliitilistes eesmärkides ja prioriteetides ning võimaldada Euroopa Parlamendil täita täielikult oma kontrollifunktsiooni; nõuab üksikasjalikumat liigendust, et võimaldada sisukat iga-aastast eelarvemenetlust, paranduseelarve projekte ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlust; kordab, et iga-aastane eelarvemenetlus on peamine demokraatlik mehhanism rahaliste vahendite eraldamiseks mitmeaastase finantsraamistiku raames;

95. märgib, et finantsmääruse kohased eelarvevahendite ümberpaigutamised võimaldavad juba praegu eelarve täitmisel paindlikkust; rõhutab, et komisjon saab praegu ilma eelarvepädevate institutsioonide heakskiiduta paigutada poliitikavaldkondade vahel ümber märkimisväärseid summasid, mis kitsendab järelevalvet; nõuab, et piisavalt üksikasjaliku eelarvestruktuuri puudumisest tingituna kehtestataks uued eeskirjad, milles sätestatakse selliste ümberpaigutamiste maksimaalne summa ja protsendimäär eelarverea kohta, mille puhul pole heakskiitu vaja; on seisukohal, et kui ümberpaigutamised teistelt liidu institutsioonidelt jäävad alla teatava künnise, võiks need lihtsustamismeetmena vastuväidete esitamise menetlusest välja jätta;

96. rõhutab vajadust tugeva juhtimise järele, mis tagaks parlamentaarse vastutuse, järelevalve ja kontrolli koos toimiva pettustevastase struktuuriga; väljendab lisaks muret selle pärast, kuidas komisjonil on võimalik saada ELi tasandil piisav kindlus kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta, tuletades meelde, et selline selge kinnitus on väga vajalik, et Euroopa Parlament saaks täita oma rolli eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina; on vastu igasugusele lähenemisviisile, millega piiratakse Euroopa Parlamendi rolli üksnes nõuandmise või teavitamisega mis tahes vahendi või fondi kasutuselevõtmisel järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames; rõhutab, et eelarve paindlikkus ei tohi minna mööda eelarvepädeva institutsiooni õigustest ning kogu ümberpaigutamine, ümberplaneerimine ja puhvrite või muude reservide kasutuselevõtmine peab saama Euroopa Parlamendi heakskiidu; on seisukohal, et tõeline paindlikkus eeldab nii kiirreageerimisvõimet kui ka demokraatlikku legitiimsust, mida on võimalik saavutada ainult Euroopa Parlamendi täieliku osalemisega vahendite eraldamist ja kasutamist käsitlevate otsuste tegemisel;

97. väljendab muret ELi rahastamise vähese prognoositavuse pärast, mis võib tuleneda ülemäärastest paindlikkusmehhanismidest ja korduvatest ümberpaigutamistest; tunnistab vajadust suurema paindlikkuse järele vahendite eraldamisel teatavate programmide raames, kuid rõhutab, et see ei tohi kahjustada pikaajalisi poliitikaeesmärke, rahastamise prognoositavust ega Euroopa Parlamendi õigusi; rõhutab, et kuigi kehtiv mitmeaastane finantsraamistik ei ole olnud piisavalt paindlik, et kohaneda muutuvate prioriteetidega, tuleb järgmises mitmeaastases finantsraamistikus leida parem tasakaal investeeringute prognoositavuse ja kohanemisvõime vahel; rõhutab, et teatavad poliitikavaldkonnad vajavad teistest suuremat rahastamise stabiilsust; on kindlalt vastu korduvatele ümberpaigutamistele kui liidu prioriteetide rahastamise vahendile, kuna need kahjustavad programmide rakendamist ja ohustavad kokkulepitud poliitiliste eesmärkide saavutamist;

98. võtab teadmiseks ettepaneku suurendada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus laenude võtmist ja laenuandmist; on seisukohal, et eelarvepädevad institutsioonid peavad hoolikalt seirama selle lähenemisviisi mõju mitmeaastase finantsraamistiku manööverdamisruumile või muudele tagatistele; nõuab, et laenutehingutes austataks kaasseadusandjate ja eelarvepädevate institutsioonide volitusi;

99. kordab oma nõudmist tugevdada investeerimispartnerlust EIP Grupiga, et võimendada ELi eelarvet, kaasata erainvesteeringuid ja vähendada riske olulistes poliitikavaldkondades, nagu kliima, konkurentsivõime, elamumajandus, sotsiaalne ettevõtlus ja innovatsioon, kaitse ja välismõõde; rõhutab, et selles ja sarnastes partnerlustes teiste rakenduspartneritega, mis võimendavad ELi eelarvet kõigis poliitikavaldkondades ja vähendavad vajaduse korral investeeringute riske, tuleks säilitada kohandatud vahendid, et hõlbustada VKEde, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ja piiriüleste konsortsiumide juurdepääsu, tagades samal ajal tugeva juhtimise, läbipaistvuse ja liidu lisaväärtuse; kordab, kui oluline on piisav rahastamine tehnilise abi jaoks, mille töötavad ühiselt välja EIP ja komisjon, et aidata tagada investeeringute õigeaegne rakendamine ja täiendavus, eelkõige haldussuutlikkuse suurendamise ja investeerimiskavade väljatöötamise kaudu, ning nõuab piisavat rahastamist, et tagada püsiv mõju;

100. kordab oma pikaajalist seisukohta, et kõik ELi tasandi kulutused tuleks lisada eelarvepädevate institutsioonide pädevusvaldkonda, mis tagaks demokraatliku kontrolli, läbipaistvuse ning liidu finantshuvide kaitse;

Seadusandlik juhtimine

101. rõhutab, et Euroopa Parlamendi nõusoleku saamise huvides tuleb mitmeaastase finantsraamistiku kõiki aspekte, eelkõige eelarveelemente, käsitleda paketina ja nende üle tuleb pidada tõelisi läbirääkimisi; kordab oma vastuseisu sellele, kuidas praegune ja eelmine mitmeaastase finantsraamistiku määrus vastu võeti, kui Euroopa Ülemkogu ületas oma volitusi, määrates eelnevalt kindlaks mitu elementi, nagu rahastamispaketid ja poliitikapõhised sätted, mis on aga vastuolus aluslepingu sätete sisu ja eesmärgiga; väljendab tõsist muret selle pärast, et nõukogu eesistujariigi koostatud esialgsete läbirääkimispakettide puhul korratakse seda vigast metoodikat, hõlmates uute ELi programme käsitlevate õigusaktide kehtestamisel küsimusi, mis kuuluvad kaasotsustamismenetluse alla;

102. väljendab tõsist muret programmi ülesehituse laiemate omaduste ja valdkondlike ettepanekute pärast, mis nihutavad olulised poliitilised ja eelarvealased otsused alusaktist tööprogrammidesse, nõrgendades märkimisväärselt Euroopa Parlamendi seadusandlikku rolli; on kindlalt vastu seadusandlike elementide väljajätmisele valdkondlikest

õigusaktidest, jättes Euroopa Parlamendi kõrvale selliste otsuste tegemisest, mis praegu võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt ja tekitavad toetusesaajatele õiguskindlusetust;

103. rõhutab, et kõik sisulised poliitilised valikud, nagu programmide eesmärgid, kuluprioriteedid, rahaeraldised, rahastamismäärad, rahastamiskõlblikkus, valiku- ja hindamiskriteeriumid, tingimused, määratlused ja arvutusmeetodid, tuleb kindlaks määrata asjakohastes alusaktides, austades täielikult Euroopa Parlamendi õigusi kaasseadusandja ja eelarvepädeva institutsioonina, mitte tööprogrammis ega sarnaste volituste kaudu; nõuab, et poliitiliste valikute, eesmärkide ja juhtimisaspektide üle otsustataks alusaktidega ning et kõik täiendavad ja mitteolemuslikud osad, mis ei sisaldu alusaktis, võetaks vastu üksnes delegeeritud õigusaktidega, lükates tagasi rakendusaktide või muude menetluste kasutamise, mille kohta ei ole vaja saada Euroopa Parlamendi nõusolekut; nõuab sellega seoses, et kõik mitmeaastased ja iga-aastased tööprogrammid võetaks kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusaktidega, et tagada Euroopa Parlamendi süstemaatiline kaasamine poliitiliste otsuste tegemisse ja järelevalvesse; lükkab kategooriliselt tagasi kõik katsed taandada strateegilised poliitilised otsused komiteemenetlusele või muudele kokkulepetele; hoiatab, et Euroopa Parlament ei võta vastu ühtegi ettepanekut, mis ei taga tema täielikke seadusandlikke ja järelevalvevolitusi; rõhutab, et alusaktide üksikasjalikkuse vähendamine toob kaasa oluliste poliitiliste valikute nihkumise rakendusetappi, nõrgestades seega demokraatlikku vastutust ja piirates Euroopa Parlamendi rolli olulise poliitikavaldkondliku ja eelarvelise mõjuga poliitiliste otsuste tegemisel;

104. rõhutab, et kavandatud valdkondlike õigusaktide eesmärkide lai ulatus nõuab katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete hindamismenetluse muutmist, et kaitsta Euroopa Parlamendi juba niigi piiratud algatusõigust; on seisukohal, et selgemad kriteeriumid ja ühtlustatud menetlused on olulised tagamaks, et Euroopa Parlament saab jätkata uuenduslike meetmete käivitamist ja katsetada uusi poliitilisi lähenemisviise rubriikides 1, 2 ja 3; toonitab, et programmide ulatuse laiendamine ei tohi vähendada Euroopa Parlamendi suutlikkust teha ettepanekuid katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete kohta konkreetsetes poliitikavaldkondades;

Õigusriigi ja põhiväärtuste austamine

105. rõhutab, et liidu väärtuste ja põhiõiguste järgimine on ELi rahalistele vahenditele juurdepääsu oluline eeltingimus; toonitab, kui vajalik on 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames säilitada seosed õigusriigi austamise ja ELi rahalistele vahenditele juurdepääsu vahel; on veendunud, et liidu finantshuvide kaitse on lahutamatult seotud õigusriigi ja liidu väärtuste austamisega;

rõhutab, et õigusriigi tingimuslikkuse määrus[11] on olnud peamine vahend liidu finantshuvide kaitsmiseks õigusriigi rikkumise eest ning et seda tuleks alati selle õiguslike tingimuste täitmise korral kohaldada kogu ELi eelarve ulatuses, hõlmates ka tulemuspõhiseid vahendeid ja ELi toimimise lepingu artikli 122 alusel antavat rahastust; kutsub komisjoni ja nõukogu üles kohaldama määrust rangelt ja järjepidevalt ning võtma põhjendamatu viivituseta meetmeid iga kord, kui see on vajalik;

106. nõuab kindlalt, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus nähtaks ette tõrgeteta toimiv ja sidus liidu väärtuste tagamise vahendite kogum, mis hõlmaks demokraatiat, õigusriiki ja põhiõigusi kõigis ELi fondides; peab murettekitavaks kattumist tingimuslikkuse mehhanismiga, mis kehtestati eelkõige riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadega, ning nõuab täielikus kooskõlas tingimuslikkuse määrusega ühtset, sidusat ja terviklikku raamistikku kõigi ELi rahastamisprogrammide jaoks, mis hõlmaks nii eeltingimusi, mis peavad olema täidetud selleks, et saada juurdepääs ELi rahastamisele, kui ka meetmeid rahaliste vahendite kinnipidamiseks, kui asjakohased tingimused ei ole enam täidetud; nõuab, et komisjon koondaks kõik õigusriigi tagamise vahendid ühtsesse ja terviklikku raamistikku, millega nähakse ette selged, objektiivsed ja läbipaistvad kohaldamiskriteeriumid ning see, kuidas komisjon tagab nende vahendite koordineerimise;

107. nõuab, et liidu rahalised vahendid peetaks kinni, kui olulised nõuded ei ole täidetud, ning et külmutatud rahalised vahendid vabastataks asjaomastele liikmesriikidele alles siis, kui nad on täielikult ellu viinud sisulised reformid ja tõendanud kontrollitavalt, et õigusriiki järgitakse ka tegelikkuses ning kooskõlas õigusriigi olukorda käsitlevate aruannete järeldustega; rõhutab, et õigusriigi rikkumise korral tehtavad otsused liidu rahastamise peatamise või vähendamise kohta peavad põhinema objektiivsetel kriteeriumidel, neid tuleb kohaldada järjepidevalt ning need ei tohi juhinduda muudest kaalutlustest ega olla tehtud läbirääkimiste tulemusel;

108. võtab teadmiseks, et komisjon pakub riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kontekstis välja võimaluse teha eelarve otsese või kaudse täitmise alla kuuluvatele programmidele uuesti kättesaadavaks rahalised vahendid, mis on kulukohustustest vabastatud, kuna õigusriigi rikkumise tuvastamisele tingimuslikkuse määruse alusel ei järgnenud parandusmeetmeid; nõuab selgitust selle kohta, kuidas selliseid vabastatud summasid saaks suunata teistesse programmidesse, ning nõuab külmutatud vahendite ümberpaigutamise keelustamist; rõhutab, et otsus kasutada

---

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

vabastatud vahendeid on eelarvepädevate institutsioonide eesõigus iga-aastase eelarvemenetluse raames ja seda ei tohiks jätta komisjoni otsustada;

109. rõhutab, et vaja on jõulist lähenemisviisi tagamaks, et õiguspäraseid vahendite lõplikke saajaid ja toetusesaajaid ei karistataks selle eest, et valitsuse õigusriigi rikkumiste tõttu on ELi rahaliste vahendite väljamaksmine peatatud; rõhutab, et see põhimõte on arukama tingimuslikkuse keskmes;

Institutsioonidevahelise kokkuleppega seotud küsimused

110. rõhutab, et juhtimismehhanism ei kompenseeri Euroopa Parlamendi seadusandliku või eelarvepädevuse kaotust; rõhutab, et aastaeelarve peaks kajastama kaasseadusandjate vahel kokku lepitud poliitilisi prioriteete ja kavasid; toonitab, et õige eelarvejuhtimine ja eelarvepädevate institutsioonide õiguste säilitamine on iga-aastase eelarvemenetluse mõttekamaks muutmise olulised eeltingimused ning et mis tahes juhtimismehhanism saab toimida ainult siis, kui põhialused on paigas;

111. lükkab tagasi kõik kokkulepped, mis piiraksid eelarvepädevate institutsioonide vabadust teha autonoomseid otsuseid eelarveprioriteetide ja eraldiste kohta; on kindlalt vastu mis tahes mehhanismile, mis võimaldaks komisjonil eelarvevalikud tehniliste hinnangute kaudu ette kindlaks määrata; lükkab kategooriliselt tagasi Euroopa Ülemkogu mis tahes võimaluse mõjutada iga-aastast eelarvemenetlust Euroopa Ülemkogu järelduste kaudu, kuna see kujutaks endast aluslepingu sätete selget rikkumist ja kahjustaks eelarveotsuste tegemiseks loodud institutsioonilist tasakaalu; tuletab meelde, et finantsmääruses nähakse juba praegu ette eelarvereservide vabastamise võimalus; nõuab, et komisjon kooskõlastaks enne programmisisese paindlikkuse kasutamisega seotud vabatahtlike kohustuste võtmist süstemaatiliselt oma tegevust eelarvepädevate institutsioonidega ning et mis tahes kasutuselevõtmine kiidetaks heaks eelarvepädevate institutsioonide otsusega;

112. märgib murega, et komisjon on institutsioonidevahelise kokkuleppes[12] teinud ettepaneku suurendada esialgsetest summadest kõrvalekaldumist valdkondlikes õigusaktides praeguselt 15 %-lt 20 %-le; rõhutab, et see kavandatav suurendamine koos programmide ühendamise ja oluliselt suurema eelarvega programmi kohta looks märkimisväärse muutmispotentsiaali ilma kaasseadusandjate kaasamiseta; väljendab tõsiseid kahtlusi nende muudatuste kumulatiivse mõju suhtes demokraatlikule järelevalvele ja institutsiooniliste volituste tasakaalule; on seisukohal, et selline täidesaatva paindlikkuse laiendamine õõnestab eelarvepädevate

12 COM(2025)0572.

institutsioonide õigusi; nõuab seetõttu, et maksimaalne kõrvalekaldumine esialgsetest summadest oleks kogu programmide kestuse jooksul piiratud 5 %-ga, ilma et see piiraks mitmeaastase finantsraamistiku määruse ja institutsioonidevahelise kokkuleppe asjakohaste sätete kohaldamist, tagades, et mis tahes oluliste eelarve ümberjaotamiste suhtes kohaldatakse jätkuvalt nõuetekohast demokraatlikku kontrolli ja kaasotsustamismenetlust; rõhutab, et see vähendatud piirmäär säilitaks vajaliku tegevuspaindlikkuse, säilitades samal ajal Euroopa Parlamendi olulise rolli eelarvejärelevalves;

113. rõhutab, kui oluline on säilitada institutsioonidevaheline korrapärane dialoog omavahendite teemal, ning nõuab koosolekute sagedasemat korraldamist;

114. teeb ettepaneku lisada eraldi lisa tingimuslikkuse korraga seotud koostöö kohta; on sellega seoses seisukohal, et kolme institutsiooni vaheline korrapärane dialoog ELi eelarve kaitsmise hetkeseisu üle seoses õigusriigiga oleks tulemuslik viis õigusriigi tagamise vahendite kogumi paremaks kooskõlastamiseks;

Omavahendid

115. kinnitab veel kord Euroopa Parlamendi kindlat pühendumust uute omavahendite kasutuselevõtmisele, et tagada ELi eelarve kestlik ja prognoositav pikaajaline rahastamine; kordab, et liidu eelarve jaoks on vaja kestlikku ja vastupidavat tulu, mis peaks vastama kulude poolele, tagades seeläbi eelarve stabiilsuse, tõhususe ja eelarvedistsipliini ning võimaldades seeläbi liidul tegeleda oma vajaduste ja prioriteetidega;

116. kordab oma pikaajalist nõudmist võtta kasutusele uued tõelised omavahendid mitte ainult NGEU võla tagasimaksmiseks, vaid ka liidu suuremate poliitiliste ambitsioonide rahastamiseks; väljendab jätkuvat veendumust, et uute tõeliste omavahendite kasutuselevõtt on liidu eelarve rahastamiseks hädavajalik; tuletab meelde, et ilma nende uute vahenditeta langeb finantskoormus suuremate kogurahvatulul põhinevate osamaksete kaudu paratamatult liikmesriikidele; on seetõttu seisukohal, et tõeliste uute tuluvoogude kasutuselevõtt suurusjärgus vähemalt 60 miljardit eurot aastas on ambitsioonika 2028.–2034. aasta finantsraamistiku oluline tingimus;

117. on väga mures selle pärast, et nõukogus ei ole alates 2000. aastast tehtud omavahendite süsteemi reformimise osas mingeid edusamme; rõhutab, et tõelised uued omavahendid on eelarvepiirangute tingimustes vajalik lahendus selleks, et rahastada pikaajalist ja uut liidu poliitikat ning hädavajalikke investeeringuid ELis;

118. kinnitab veel kord oma pikaajalist kriitikat, et eelarve kavandamine ja selle üle läbirääkimiste pidamine õiglase vastutasu põhimõtte alusel toob vältimatult kaasa ELi lisaväärtuse vähenemise, kuna see

vähendab ühistesse ja Euroopa avalikesse hüvedesse ühise investeerimise põhjendatust; tunnistab samal ajal kogurahvatulul põhinevate omavahendite eeliseid, pidades silmas nende kindlat tasakaalustamisfunktsiooni; kutsub nõukogu ja liikmesriike üles hoiduma mistahes kindlasummaliste vähendamiste pikendamisest ning looma kõigi jaoks õiglase üldise eelarvetasakaalu, keskendudes koostoimele ja ELi lisaväärtusele solidaarsuse vaimus ning võimaldades suuremat läbipaistvust;

119. tuletab meelde, et omavahendite otsuste vastuvõtmiseks on vaja nõukogus ühehäälsust, konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ja kõigi liikmesriikide poolset ratifitseerimist riiklikul tasandil; rõhutab, et mis tahes uute omavahendite kogumit tuleb käsitleda õiglasena, et vältida olukordi, kus selliste tuluvoogude rakendamine karistab teatavaid liikmesriike ebaproportsionaalselt;

120. on seisukohal, et seistes silmitsi enneolematute probleemidega, mis nõuavad järgmise mitmeaastase finantsraamistiku perioodil mitmes poliitikavaldkonnas investeeringute märkimisväärset suurendamist, tuleb ELi eelarve tulubaasi nõuetekohaselt põhjendatud viisil laiendada, tugevdada, mitmekesistada ja ajakohastada; toonitab, et selleks tuleks olemasolevaid omavahendeid kohandada ja ajakohastada ning viivitamata tuleks kasutusele võtta uued omavahendid; on lisaks sellele seisukohal, et tuluallikate kombinatsiooni oluline koostisosa peaks olema tulu, mis ei ole omavahendid, ning et täpselt määratletud laenutehingud, millest tulenevad tingimuslikud kohustused on omavahendite ülemmäärade piires kindlalt kaetud manööverdamisruumiga, peaksid jääma kasutatavaks varuvariandiks vähemalt ettenägematute kriiside ajal;

121. tuletab meelde õiguslikku kohustust ja poliitilist vastutust NGEU võla õigeaegse tagasimaksmise eest; kordab oma seisukohta, et NGEU võla tagasimaksmist tuleks jätkuvalt hallata ettevaatlikult ja paindlikult, sealhulgas võimaluse korral refinantseerimistehingute kaudu, et minimeerida survet mitmeaastasele finantsraamistikule ja selle programmidele aastateks 2028–2034;

122. väljendab heameelt komisjoni püüdluste üle teha kindlaks uued omavahendid ja esitada ettepanek traditsiooniliste omavahendite, näiteks tollimaksude teatava kalibreerimise kohta, et tugevdada liidu finantsautonoomiat ja vähendada sõltuvust liikmesriikide osamaksetest, kindlustades seeläbi liidu eelarve tulevast rahastamist; toetab komisjoni pakutud laiemat kogumipõhist lähenemisviisi, kuna see on realistlik viis vajaliku toetuse tagamiseks nõukogus; võtab teadmiseks kavandatud omavahendite eri liigid; rõhutab siiski, et mis tahes uute omavahendite kogum tuleks vastu võtta järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga samal ajal ning see peab looma stabiilse ja piisava tuluvoo vähemalt ligikaudu 60 miljardit eurot aastas, kuna see tase on oluline, et tagada NGEU raames võetud laenude järjepidev tagasimaksmine, täita liidu

kohustused ja rahastada ühiseid investeeringuid Euroopa avalikesse hüvedesse; kutsub nõukogu üles jõudma kiiresti kokkuleppele uute omavahendite suhtes, et tagada pikaajaline eelarvekindlus;

123. nõuab, et kui nõukogu peaks teatavad elemendid kogumist välja jätma, peaks ta asendama sellest tuleneva lünga muude allikate kõrgemate sissenõudmismääradega või asendama need muude allikatega; rõhutab tungivalt, et uued allikad ei tohiks kahjustada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõimet ega ELi konkurentsivõimet tervikuna; on seisukohal, et tuleks uurida muu hulgas suurtele digiplatvormidele suunatud digiteenuste maksu, interneti hasartmängu- ja kihlveoteenuste maksu, piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi laiendamise ja krüptovaradest saadava kapitali kasvutulu ühtsel sissenõudmismääral põhineva maksu tulupotentsiaali kui võimalikke lahendusi juhuks, kui muud kavandatud omavahendid ei saa liikmesriikidelt toetust, et tagada õiglane maksustamine ja vajadustele vastav tulude tase;

124. on seisukohal, et ühine laenuvõtmine on otstarbekas võimalus, mis võimaldab liidul ootamatutele sündmustele kiiresti reageerida ja hõlbustab selge ELi lisaväärtusega ELi poliitika õigeaegset rahastamist; rõhutab, et selline võimalus peaks olema täielikult kooskõlas ELi strateegiliste prioriteetidega Euroopa avalike hüvede valdkonnas või hõlbustama investeerimist piiriülestesse või üleeuroopalistesse projektidesse, mis suurendavad ELi kasvupotentsiaali;

125. rõhutab, kui oluline on komisjoni ettepanek uut liiki kriisimehhanismi kohta, mis põhineb erakorralisel laenuvõtmisel, mida toetab omavahendite ülemmäära raames täiendav manööverdamisruum ja mis põhineb ELi eelarve püsivalt suurepärasel krediidireitingul; märgib, et see vahend on ajaliselt piiratud ning selle eesmärgi, ulatuse ja suuruse suhtes kehtivad eelnevalt kindlaks määratud kriteeriumid ja piirangud, mis on piiritletud täiendava saadavaloleva sihtotstarbelise manööverdamisruumiga; märgib lisaks, et see vahend võimaldab liidul mobiliseerida kuni 395 miljardit eurot liikmesriikidele antavate laenudena, kui aastatel 2028–2034 tekivad rängad kriisid, tõsised raskused või nende tekkimise suured riskid; väljendab rahulolu selle üle, et kavandatav mehhanism ei põhineks ELi toimimise lepingu artiklil 122, mis jätab Euroopa Parlamendi kõrvale, nagu varasematel juhtudel, vaid ELi toimimise lepingu artikli 311 neljanda lõigu kohasel nõukogu määrusel, l, mis nõuab Euroopa Parlamendi nõusolekut, tagades seeläbi institutsioonilise tasakaalu ja menetlusliku vastutuse;

126. on seisukohal, et see mehhanism võib olla täiendav ELi tasandi vahend, et reageerida kiiresti ja tulemuslikult kasvavatele vajadustele, nagu Mario Draghi on korduvalt soovitanud, ning prognoosimatutele arengutele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles

kasutama NGEUga saadud kogemusi ELi tulevaste strateegiliste investeeringute rahastamisel ja rakendamisel;

127. märgib, et Euroopa Parlament kiidab heaks üksnes pikaajalise eelarve, sealhulgas asjakohased ja kestlikud tulud, mis on muutuvas maailmas liidu jaoks eesmärgipärased;

Mitmeaastase finantsraamistiku määruse muudatused

128. palub komisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus tuleks muuta järgmiselt:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(13) Selleks et võimaldada vajaduse korral paindlikkust finantsraamistiku ükskõik millise rubriigi puhul ja hõlbustada eelarvemenetlust, on vaja mittetemaatilisi erivahendeid. Ühtne varuinstrument peaks võimaldama kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute ülemmääradest allapoole jäävate olemasolevate varude ümberpaigutamist vastavalt kas eelarveaastate vahel või kulukohustuste assigneeringute puhul finantsraamistiku rubriikide vahel, ületamata finantsraamistiku kogu perioodi jaoks ette nähtud finantsraamistiku kulukohustuste ja maksete assigneeringute kogusummasid. Kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise ja konservatiivse eelarvestamise põhimõttega tuleks jooksva või tulevaste eelarveaastate kulukohustuste varude summasid kasutada ainult viimase abinõuna.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(***13a***) ***Võttes arvesse intressimäärade edasise suundumusega seotud ebakindlust ja vältimaks põhjendamatut survet liidu programmidele, on asjakohane luua temaatiline erivahend, ELi taasterahastu (NGEU rahastamisvahend), millega katta põhisumma tagasimaksmine ja taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud rahastamiskulud. Liidu eelarves tuleks teha vajalikud kulukohustuste assigneeringud ja vastavad maksete assigneeringud kättesaadavaks mitmeaastase finantsraamistiku ülemmääradest suuremas summas.***

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(14) Paindlikkusinstrumenti peaks saama kasutada selleks, et võimaldada vastava eelarveaasta konkreetsete ettenägematute kulude rahastamist. Paindlikkusinstrument peaks koosnema kindlaksmääratud summast, sellise tulu summadest, mis on saadud tulenevalt liidu poliitika rakendamisest, nagu liidu institutsioonide määratud	(14) Paindlikkusinstrumenti peaks saama kasutada selleks, et võimaldada vastava eelarveaasta konkreetsete ettenägematute kulude rahastamist. Paindlikkusinstrument peaks koosnema kindlaksmääratud summast, sellise tulu summadest, mis on saadud tulenevalt liidu poliitika rakendamisest, nagu liidu institutsioonide määratud

trahvid, muud rahalised karistused ja sanktsioonid ning neilt kogunenud võimalikud intressid või neist tulenev muu tulu, ***ja*** summadest, mis vastavad vabastatud kulukohustustele ja mis ei ole sihtotstarbeline välistulu, välja arvatud summad, mis on tehtud uuesti kättesaadavaks vastavalt erieeskirjadele vabastatud kulukohustustele vastavate assigneeringute uuesti kättesaadavaks tegemise kohta.	trahvid, muud rahalised karistused ja sanktsioonid ning neilt kogunenud võimalikud intressid või neist tulenev muu tulu, summadest, mis vastavad vabastatud kulukohustustele ja mis ei ole sihtotstarbeline välistulu, välja arvatud summad, mis on tehtud uuesti kättesaadavaks vastavalt erieeskirjadele vabastatud kulukohustustele vastavate assigneeringute uuesti kättesaadavaks tegemise kohta***, eelmiste aastate allesjäänud varudest, aasta ülejäägist ning rahastamisvahenditest tagasisaadavatest vahenditest, ilma et see piiraks programmispetsiifiliste sätete kohaldamist. Vajaduse korral ja viimase abinõuna peaks olema võimalik suurendada iga-aastases eelarvemenetluses paindlikkusinstrumendi summat sellise summa võrra, mis tasaarvestatakse täielikult mitmeaastase finantsraamistiku kõnealuse eelarveaasta või tulevaste eelarveaastate ühe või mitme rubriigi kulukohustuste või maksete assigneeringute varuga.***

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus
1. peatükk – artikkel 2 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Kui on vaja kasutada artiklitega 6 ***ja*** 8 ette nähtud erivahendeid, kantakse kulukohustuste ja vastavate maksete assigneeringud eelarvesse finantsraamistiku	2. Kui on vaja kasutada artiklitega ***5a,*** 6***,*** 8 ***ja 8 a*** ette nähtud erivahendeid, kantakse kulukohustuste ja vastavate maksete assigneeringud eelarvesse finantsraamistiku

asjaomastest ülemmääradest suurematena.

Kui on vaja kasutada artikliga 7 ette nähtud ühtse varuinstrumenti, kantakse kulukohustuste ja vastavate maksete assigneeringud eelarvesse finantsraamistiku konkreetse aasta asjaomastest ülemmääradest suurematena.

asjaomastest ülemmääradest suurematena.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus
2. peatükk – artikkel 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3a
	Maksete koguvaru
	1. Komisjon korrigeerib alates 2029. aastast igal aastal artiklis 4 osutatud tehnilise kohandamise raames aastate 2029–2034 maksete ülemmäära ülespoole summa võrra, mis võrdub sooritatud maksete ja finantsraamistiku aasta n–1 maksete ülemmäära vahega.
	2. Iga lõike 1 kohaselt tehtud korrigeerimine tasaarvestatakse täielikult aasta n–1 maksete ülemmäära vastava vähendamisega.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus
2. peatükk – artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
c) arvutab artikli 7 lõike 1 punktis a osutatud kulukohustuste koguvaru;	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus
2. peatükk – artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
d) arvutab ***artikli 7 lõike 1 punktis b*** osutatud kulukohustuste koguvaru kohase maksete assigneeringute ülemmäära kohandamise;	d) arvutab ***artiklis 3 a*** osutatud kulukohustuste koguvaru kohase maksete assigneeringute ülemmäära kohandamise;

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus
2. peatükk – artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
e) arvutab artikli 7 lõike 1 punktis c osutatud ettenägematute kulude varu maksimumsumma;	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus
2. peatükk – artikkel 4 – lõige 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
f) arvutab artikli 8 lõike 2 ***esimese lõigu punktide a ja b*** alusel paindlikkusinstrumendi jaoks kättesaadavaks tehtavad summad.	f) arvutab artikli 8 lõike 2 alusel paindlikkusinstrumendi jaoks kättesaadavaks tehtavad summad.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 5a
	NGEU rahastamisvahend
	1. NGEU rahastamisvahend võetakse kasutusele kapitaliturgudelt laenatud vahenditega seotud põhisumma tagasimaksete ja rahastamiskulude rahastamiseks kooskõlas otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 5 lõikega 2.
	2. Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad NGEU rahastamisvahendi kasutusele ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 6 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Ukraina reservi võib kasutusele võtta üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määruse (EL) XXXX/XX [Globaalne Euroopa]] ***kohaste kulude rahastamiseks***.	1. Ukraina reservi võib kasutusele võtta üksnes ***järgmiste kulude rahastamiseks:***
	a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määruse (EL) XXXX/XX [Globaalne Euroopa]] ***kohased Ukrainaga seotud kulud ning intressitoetuste ja laenukasutuse kulutuste toetuse kulud vastavalt***

määruse (EL) 2024/792 [Ukraina rahastu] artiklitele 23 ja 34, määruse (EL) 2022/2463 [MFA+] artiklile 17, otsuse (EL) 2022/1628 [MFA II] artiklile 6 ja otsuse (EL) 2022/1201 [MFA I] artikli 5 lõikele 2;

b) määruse (EL) 2026/467 [Ukraina toetuslaenu määrus] artikli 22 kohased kulud.

2. Ajavahemikul 2028–2034 ***ei tohi*** Ukraina reserv ***ületada*** 88,9 miljardit eurot 2025. aasta hindades. Konkreetsel aastal ***Ukraina reservist*** kasutusele võetav summa ei tohi ületada 13,5 miljardit eurot 2025. aasta hindades. Konkreetse aasta jaoks mõeldud summa ärakasutamata osa võib kasutada sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2034.

2. Ajavahemikul 2028–2034 ***koosneb*** Ukraina reserv ***summast, mis ei ületa*** 88,9 miljardit eurot 2025. aasta hindades***, mida kasutatakse üksnes esimese lõigu punktis a osutatud kulude rahastamiseks***. Konkreetsel aastal kasutusele võetav summa ei tohi ületada 13,5 miljardit eurot 2025. aasta hindades. Konkreetse aasta jaoks mõeldud summa ärakasutamata osa võib kasutada sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2034.

3. Lisaks koosneb Ukraina reserv ajavahemikul 2028–2034 ka summast 26,2 miljardit eurot 2025. aasta hindades, mida kasutatakse üksnes esimese lõigu punktis b osutatud kulude rahastamiseks. Kui asjaomase aasta kasutamata vahenditest ei piisa, et katta laenukasutuse kulutuste toetus, mida Ukraina taotleb määruse (EL) 2026/467 [Ukraina toetuslaenu määrus] artikli 22 alusel, eraldatakse osalevate liikmesriikide täiendav osalus sama määruse

	(EL) 2026/467 [Ukraina toetuslaenu määrus] alusel sihtotstarbelise välistuluna.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad Ukraina reservi kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.	***4.*** Euroopa Parlament ja nõukogu võivad Ukraina reservi kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Artikkel 7	***välja jäetud***
Ühtne varuinstrument	
1. Ühtne varuinstrument koosneb järgmisest:	
a) alates 2029. aastast finantsraamistiku aasta n–1 kulukohustuste ülemmäärade raames allesjäänud varudele vastavad summad, mis tehakse kättesaadavaks lisaks finantsraamistikus aastateks 2029–2034 kindlaks määratud kulukohustuste assigneeringute ülemmääradele (edaspidi „kulukohustuste koguvaru“);	
b) alates 2029. aastast summad, mis on võrdsed sooritatud maksete ja finantsraamistiku aasta n–1 maksete ülemmäära vahega, et korrigeerida aastate 2029–2034 maksete ülemmäära ülespoole (edaspidi „maksete koguvaru“);	
c) viimase abinõuna lisasummad, mis võidakse teha kättesaadavaks lisaks	

finantsraamistikus konkreetseks aastaks kindlaks määratud kulukohustuste või maksete assigneeringute või asjakohasel juhul nende mõlema ülemmääradele, tingimusel et kulukohustuste assigneeringute puhul tasaarvestatakse need täielikult finantsraamistiku jooksva eelarveaasta või tulevaste eelarveaastate ühe või mitme rubriigi varuga ning maksete assigneeringute puhul tasaarvestatakse need täielikult tulevaste eelarveaastate jaoks kindlaks määratud maksete ülemmäära kohase varuga (edaspidi „ettenägematute kulude varu“).

2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad kulukohustuste koguvaru kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

3. Maksete koguvaru kohase ülespoole korrigeerimise sooritab komisjon alates 2029. aastast artiklis 4 osutatud tehnilise kohandamise osana.

Iga maksete koguvaru kohane ülespoole korrigeerimine tasaarvestatakse täielikult aasta n–1 maksete ülemmäära vastava vähendamisega.

4. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad ettenägematute kulude varu kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames ja kui viimase abinõu

ettenägematute asjaoludele reageerimiseks.

Ettenägematute kulude varu võib kasutusele võtta üksnes siis, kui lõike 1 vastavalt punktide a ja b alusel kättesaadavatest summadest ei piisa.

Ettenägematute kulude varu ei tohi ühelgi konkreetsel aastal ületada 0,04 % kogurahvatulust, nagu see arvutatakse artiklis 4 osutatud finantsraamistiku iga-aastase tehnilise kohandamise käigus.

Selliselt kompenseeritud summasid ei võeta finantsraamistiku kontekstis enam kasutusele.

5. Ühtse varuinstrumendi kasutamisel igal konkreetsel aastal peetakse kinni omavahendite otsuses sätestatud omavahendite ülemmääradest.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 8 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) summa, mis on võrdne aastal n–2 vabastatud assigneeringutega (peale sihtotstarbelise välistulu), välja arvatud vabastatud kulukohustuste summad, mis on tehtud uuesti kättesaadavaks vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 15 ***ja*** määruses [(EL) XXXX/XX] [riiklik ja piirkondlik partnerlusfond] osutatud erieeskirjadele	b) summa, mis on võrdne aastal n–2 vabastatud assigneeringutega (peale sihtotstarbelise välistulu), välja arvatud vabastatud kulukohustuste summad, mis on tehtud uuesti kättesaadavaks vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 15***,*** määruses [(EL) XXXX/XX] [riiklik ja piirkondlik partnerlusfond] ***ja määruses [(EL) XXXX/XX]***

assigneeringute uuesti kättesaadavaks tegemise kohta.	***[instrument „Globaalne Euroopa“]*** osutatud erieeskirjadele assigneeringute uuesti kättesaadavaks tegemise kohta.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 8 – lõige 2 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ba) summa, mis vastab finantsraamistiku eelnevate eelarveaastate kulukohustuste ülemmäärade raames allesjäänud varudele;

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 8 – lõige 2 – punkt b b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	bb) kui aastal n–1 esineb ülejääk, siis summa, mis on võrdne selle ülejäägiga, välja arvatud punktis a osutatud tulu.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 8 – lõige 2 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Vajaduse korral ja viimase abinõuna võivad Euroopa Parlament ja nõukogu suurendada esimeses lõigus osutatud summat sellise summa võrra, mis ei tohi konkreetsel aastal ületada 0,04 % kogurahvatulust, nagu see arvutatakse artiklis 4 osutatud tehnilise kohandamise käigus, ja see tasaarvestatakse täielikult mitmeaastase finantsraamistiku jooksva eelarveaasta või tulevaste eelarveaastate ühe või mitme rubriigi kulukohustuste või maksete assigneeringute või nende mõlema varuga. Sel viisil tasaarvestatud summasid ei võeta enam kasutusele finantsraamistiku kontekstis ja need peavad olema kooskõlas omavahendite ülemmääraga.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 8 – lõige 2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Igal aastal arvutab komisjon artiklis 4 osutatud tehnilise kohandamise osana käesoleva lõike esimese lõigu ***punktide a ja b*** alusel kättesaadava summa.	Igal aastal arvutab komisjon artiklis 4 osutatud tehnilise kohandamise osana käesoleva lõike esimese ***ja teise*** lõigu alusel kättesaadava summa.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus
3. peatükk – artikkel 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 8a
	Loodusõnnetuste solidaarsusreserv
	1. ***Loodusõnnetuste solidaarsusreservi võib kasutada viimase abinõuna selleks, et rahastada reageerimist konkreetsetele vajadustele liidus hädaolukordadele reageerimiseks ja tugioperatsioonideks pärast otsest kahju, mis on loodusõnnetuse otsene tagajärg.***
	2. ***Loodusõnnetuste solidaarsusreserv ei tohi ületada iga-aastast maksimumsummat, milleks on 4 miljardit eurot (2025. aasta hindades). Aasta n jaoks mõeldud summa ärakasutamata osa võib kasutada sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2034.***
	Iga aasta 1. oktoobril peab aasta lõpuni tekkivate vajaduste katmiseks jääma kasutada vähemalt veerand loodusõnnetuste solidaarsusreservi iga-aastasest summast.
	Erandjuhtudel ning juhul, kui allesjäänud rahalistest vahenditest ei piisa nende summade katmiseks, mida peetakse vajalikuks lõikes 1 osutatud sündmuse toimumise aastal, võib komisjon teha ettepaneku vahe rahastamiseks järgnevaks

	aastaks kättesaadavast iga-aastasest summast, millele on osutatud lõikes 2, maksimaalselt kuni 1 miljardi euro (2025. aasta hindades) ulatuses.
	3. Loodusõnnetuste solidaarsusreservi assigneeringud kantakse liidu üldeelarvesse määratlemata otstarbega assigneeringutena.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus
4. peatükk – artikkel 9 – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Finantsraamistiku muutmine, et tagada omavahendite ülemmäära järgimine	***Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine***

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus
4. peatükk – artikkel 9 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1a. Hiljemalt 31. juuliks 2031 esitab komisjon aruande mitmeaastase finantsraamistiku toimimise läbivaatamise kohta. Kõnealusele kohustuslikule läbivaatamise aruandele lisatakse asjakohasel juhul seadusandlik ettepanek käesoleva määruse muutmiseks. Sellise muutmisega ei vähendata määruse XXXX/2027 [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad] kohaselt eelnevalt

	eraldatud riiklikke assigneeringuid.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus
5. peatükk – artikkel 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Komisjon esitab 1. juuliks ***2033*** uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku.	Komisjon esitab 1. juuliks ***2032*** uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku.

Institutsioonidevahelise kokkuleppe muudatused

129. rõhutab, et uue mitmeaastase finantsraamistiku määruse üle peetavate läbirääkimiste ja selle vastuvõtmise tulemusena tuleks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelise eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe ettepanekusse teha järgmised muudatused:

Muudatusettepanek 22

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
Pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOKKULEPE	INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOKKULEPE
Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel ***eelarvedistsipliini,*** eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta	Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta

Muudatusettepanek 23

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Käesolev kokkulepe on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 295 kohaselt ning selle eesmärk on ***rakendada eelarvedistsipliini ning*** parandada iga-aastase eelarvemenetluse toimimist ja institutsioonidevahelist eelarvealast koostööd ning tagada samuti usaldusväärne finantsjuhtimine.	1. Käesolev kokkulepe on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 295 kohaselt ning selle eesmärk on parandada iga-aastase eelarvemenetluse toimimist ja institutsioonidevahelist eelarvealast koostööd ning tagada samuti usaldusväärne finantsjuhtimine.

Muudatusettepanek 24

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
I osa
A jagu – punkt 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikega 5 võtavad institutsioonid kõik vajalikud meetmed uue mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmise või selle muutmise hõlbustamiseks vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikes 2 osutatud seadusandlikule erimenetlusele. Sellised meetmed hõlmavad Euroopa Parlamendi ***ja*** nõukogu ***korrapäraseid kohtumisi ja teabevahetust ning*** komisjoni initsiatiivil parlamendi presidendi, nõukogu eesistuja ning komisjoni presidendi ***kohtumisi, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 324***, et edendada konsulteerimist ja institutsioonide seisukohtade lähendamist. Kui on esitatud uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek või ettepanek selle	7. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikega 5 võtavad institutsioonid kõik vajalikud meetmed uue mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmise või selle muutmise hõlbustamiseks vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikes 2 osutatud seadusandlikule erimenetlusele. Sellised meetmed hõlmavad ***järgmist:*** ***a) korrapärased kohtumised ja teabevahetus*** Euroopa Parlamendi***,*** nõukogu ***ja komisjoni vahel poliitilisel ja tehnilisel tasandil kogu protsessi vältel, sealhulgas Euroopa Parlamendi esindajate osalemine sellistel üldasjade nõukogu ametlikel ja mitteametlikel kohtumistel,***

sisuliseks muutmiseks, püüavad institutsioonid määrata kindlaks nendevahelise koostöö ja dialoogi erikorra kogu selle vastuvõtmiseni viiva menetluse vältel.

kus arutatakse mitmeaastast finantsraamistikku;

b) komisjoni initsiatiivil***, sealhulgas Euroopa Parlamendi või nõukogu taotlusel, ELi toimimise lepingu artiklis 324 sätestatud*** parlamendi presidendi, nõukogu eesistuja ning komisjoni presidendi ***kohtumised***, et edendada konsulteerimist ja institutsioonide seisukohtade lähendamist***;***

c) komisjoni poolt õigeaegsete andmete ja teabe edastamine, sealhulgas Euroopa Parlamendi või nõukogu taotlusel, ning tehnilisi aspekte käsitlevate infotundide korraldamine mõlemale institutsioonile;

d) kolmepoolsed läbirääkimised.

Kui on esitatud uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek või ettepanek selle sisuliseks muutmiseks, püüavad institutsioonid määrata kindlaks nendevahelise koostöö ja dialoogi erikorra kogu selle vastuvõtmiseni viiva menetluse vältel***, võttes aluseks komisjoni esitatud ajakava, sealhulgas eelkõige esimeses lõigus sätestatud meetmed***.

Kui teises lõigus osutatud ajakavas esineb viivitusi, mille tõttu on oht, et eelmise finantsraamistiku lõppemise ajaks ei võeta vastu nõukogu määrust, millega määratakse kindlaks uus finantsraamistik, esitab komisjon Euroopa

Parlamendile ja nõukogule erandolukorra plaani.

Muudatusettepanek 25

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
I osa
B jagu – punkt 9

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Ühtne varuinstrument	***välja jäetud***
9. Mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 7 lõike 1 punktis c („ettenägematute kulude varu“) osutatud summade täieliku või osalise kasutuselevõtmise ettepaneku esitab komisjon pärast seda, kui ta on kindlaks teinud, et vajalikke kulukohustuste või maksete assigneeringuid ei saa muul viisil rahastada. Sellise ettepaneku võib teha eelarveprojekti või paranduseelarve projekti kohta.	
Euroopa Parlament ja nõukogu võivad ettenägematute kulude varu kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.	

Muudatusettepanek 26

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
I osa
B jagu – punkt 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Loodusõnnetuste solidaarsusreserv
	9a. Kui komisjon leiab, et loodusõnnetuste solidaarsusreservi kasutuselevõtmise tingimused on täidetud, esitab ta Euroopa

Parlamendile ja nõukogule ettepaneku vahendite ümberpaigutamiseks kõnealusest reservist vastavatele eelarveridadele kooskõlas finantsmäärusega.

Otsuse võtta kasutusele mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 8 lõike 1 punkti a kohased summad teevad komisjoni ettepaneku põhjal ühiselt Euroopa Parlament ja nõukogu.

Enne kui komisjon teeb ettepaneku loodusõnnetuste solidaarsusreservist abi andmiseks assigneeringute ümberpaigutamiseks, uurib ta assigneeringute ümberjaotamise võimalusi.

Muudatusettepanek 27

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
A jagu – punkt 10 – lõigud 2 ja 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Euroopa Parlament ja nõukogu ning eelarveprojekti koostamisel ka komisjon kohustuvad kogu asjaomase programmi või instrumendi kehtivuse kestel sellest summast mitte üle ***20 %*** kõrvale kalduma, välja arvatud juhul, kui ilmnevad uued põhjendatud asjaolud, sealhulgas seoses liidu poliitikaprioriteetidega, võttes arvesse nende programmide ja instrumentide rakendamise tulemusi.	Euroopa Parlament ja nõukogu ning eelarveprojekti koostamisel ka komisjon kohustuvad kogu asjaomase programmi või instrumendi kehtivuse kestel sellest summast mitte üle ***5 %*** kõrvale kalduma, välja arvatud juhul, kui ilmnevad uued põhjendatud asjaolud, sealhulgas seoses liidu poliitikaprioriteetidega, võttes arvesse nende programmide ja instrumentide rakendamise tulemusi. ***Sellisest kõrvalekaldumisest tingitud summa suurenemine peab jääma allapoole asjaomase rubriigi jaoks kehtestatud ülemmäära, ilma et see piiraks mitmeaastase finantsraamistiku määruses ja käesolevas kokkuleppes osutatud vahendite kasutamist.***
Käesolevat punkti ei kohaldata assigneeringute suhtes, mis on liikmesriikidele eelnevalt eraldatud määruse [(EL) XXXX/XX] [riiklik ja piirkondlik partnerlusfond] alusel.	Käesolevat punkti ei kohaldata assigneeringute suhtes, mis on liikmesriikidele eelnevalt eraldatud määruse [(EL) XXXX/XX] [riiklik ja piirkondlik partnerlusfond] alusel.

Muudatusettepanek 28

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
A jagu – punkt 11

Komisjoni ettepanek	Muudatusettepanek
11. Selleks et oleks võimalik täpselt ja usaldusväärselt prognoosida alusaktide mõju eelarvele finantsmääruse artikli 2 lõike 4 tähenduses ja menetluses olevaid seadusandlikke ettepanekuid, lisab komisjon eelarveprojektile mitmeaastase finantsraamistiku ***rubriikide*** 2 ja 3 täieliku esialgse finantsplaneeringu. Nimetatud planeering peab olema jaotatud rubriikide, poliitikavaldkondade ja eelarveridade järgi ning selles ***tuleb*** välja ***tuua*** järgmine:	11. Selleks et oleks võimalik täpselt ja usaldusväärselt prognoosida alusaktide mõju eelarvele finantsmääruse artikli 2 lõike 4 tähenduses ja menetluses olevaid seadusandlikke ettepanekuid, lisab komisjon eelarveprojektile ***[riikliku ja piirkondliku partnerluse kava määrusega] loodud ELi rahastu ning kõigi*** mitmeaastase finantsraamistiku ***rubriikidesse*** 2 ja 3 ***kuuluvate programmide*** täieliku esialgse finantsplaneeringu. Nimetatud planeering peab olema jaotatud rubriikide, poliitikavaldkondade ja eelarveridade järgi ning selles ***tuuakse*** välja järgmine:
a) alusaktid, eristades seejuures mitmeaastaseid programme, õigusakte, millega kehtestatakse või antakse detsentraliseeritud ***ametitele*** ülesandeid, ning iga-aastaseid meetmeid:	a) alusaktid, eristades seejuures mitmeaastaseid programme, õigusakte, millega kehtestatakse või antakse detsentraliseeritud ***asutustele*** ülesandeid, ning iga-aastaseid meetmeid:
1) mitmeaastaste programmide puhul ***peaks*** komisjon ***osutama***, millise menetluse kohaselt need on vastu võetud, milline on nende kestus, rahastamispaketi kogusumma ning kui suur on nende halduskulude osakaal;	1) mitmeaastaste programmide puhul ***osutab*** komisjon, millise menetluse kohaselt need on vastu võetud, milline on nende kestus, rahastamispaketi kogusumma ning kui suur on nende halduskulude osakaal;
2) õigusaktide puhul, millega kehtestatakse või antakse detsentraliseeritud ***ametitele*** ülesandeid, ***peaks*** komisjon ***märkima*** õigusliku aluse, mille alusel need vastu võeti, ja esitama nende mitmeaastaste kulude eelarvestuse;	2) õigusaktide puhul, millega kehtestatakse või antakse detsentraliseeritud ***asutustele*** ülesandeid, ***märgib*** komisjon õigusliku aluse, mille alusel need vastu võeti, ja ***esitab*** nende mitmeaastaste kulude eelarvestuse;
3) iga-aastaste meetmete (mis seonduvad katseprojektide ja ettevalmistavate meetmetega) ning komisjoni institutsiooniliste õiguste raames rahastatavate	3) iga-aastaste meetmete (mis seonduvad katseprojektide ja ettevalmistavate meetmetega)

meetmete puhul ***peaks*** komisjon ***esitama*** nende mitmeaastaste kulude eelarvestuse;

b) menetluses olevad komisjoni seadusandlikud ettepanekud, mis sisaldavad uusimat ajakohastatud teavet nende võimaliku mõju kohta eelarvele, ning kus on vajaduse korral osutatud vajadusele teha nende vastuvõtmise korral ümberplaneerimist.

Esialgses finantsplaneeringus ***tuleks*** läbipaistvalt esitada ka jaotamata reservid ja „puhvrid“ mitmeaastastes programmides.

Komisjon ***peaks kaaluma, kuidas teha*** finantsplaneeringusse ristviited kavandatavatele õigusaktidele, et muuta prognoosid täpsemaks ja usaldusväärsemaks. Iga seadusandliku ettepaneku puhul ***peaks*** komisjon ***märkima***, kas see kajastub eelarveprojekti esitamise ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus. Eelkõige ***peaks*** komisjon ***teavitama*** Euroopa Parlamenti ja nõukogu järgmisest:

a) kõik vastuvõetud uued seadusandlikud aktid ja kõik menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud, mis ei kajastu eelarveprojekti ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus (koos asjaomaste summadega);

b) komisjoni iga-aastases õigusloomeprogrammis ette

ning komisjoni institutsiooniliste õiguste raames rahastatavate meetmete puhul ***esitab*** komisjon nende mitmeaastaste kulude eelarvestuse;

b) menetluses olevad komisjoni seadusandlikud ettepanekud, mis sisaldavad uusimat ajakohastatud teavet nende võimaliku mõju kohta eelarvele, ning kus on vajaduse korral osutatud vajadusele teha nende vastuvõtmise korral ümberplaneerimist.

Komisjon lisab eelarveprojektile ka esialgse finantsplaneeringu rubriigis 1 eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate fondide peamiste eesmärkide kaupa. Esialgses finantsplaneeringus ***tuleb*** läbipaistvalt esitada ka jaotamata reservid ja „puhvrid“ mitmeaastastes programmides.

Komisjon ***teeb*** finantsplaneeringusse ristviited kavandatavatele õigusaktidele, et muuta prognoosid täpsemaks ja usaldusväärsemaks. Iga seadusandliku ettepaneku puhul ***märgib*** komisjon, kas see kajastub eelarveprojekti esitamise ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus. Eelkõige ***teavitab*** komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu järgmisest:

a) kõik vastuvõetud uued seadusandlikud aktid ja kõik menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud, mis ei kajastu eelarveprojekti ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel

nähtud õigusaktid märkega selle kohta, kas neil on tõenäoliselt finantsmõju.

Vajaduse korral ***peaks*** komisjon ***osutama ümberplaneerimisele, mis tulenevad*** uutest seadusandlikest ettepanekutest.

Esialgset finantsplaneeringut ajakohastatakse pärast eelarve vastuvõtmist, et kajastada selles eelarvemenetluse tulemusi ja muid võimalikke asjaomaseid otsuseid.

esitatud finantsplaneeringus (koos asjaomaste summadega);

b) komisjoni iga-aastases õigusloomeprogrammis ette nähtud õigusaktid märkega selle kohta, kas neil on tõenäoliselt finantsmõju.

Vajaduse korral ***osutab*** komisjon uutest seadusandlikest ettepanekutest ***tulenevale ümberplaneerimisele***.

Esialgset finantsplaneeringut ajakohastatakse pärast eelarve vastuvõtmist, et kajastada selles eelarvemenetluse tulemusi ja muid võimalikke asjaomaseid otsuseid. ***Selles esitatakse üksikasjalik ülevaade kogu programmitöö perioodi kohta, üksikasjalik selgitus eelmise aasta finantsplaneeringuga võrreldes tehtud muudatuste kohta ja kõik kõrvalekaldumised punktis 10 osutatud lähtesummast.***

Muudatusettepanek 29

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
A jagu – punkt 11 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Omavahendeid käsitlev dialoog
	11b. Kolm institutsiooni peavad omavahendeid käsitlevat korrapärast institutsioonidevahelist dialoogi, kohtudes vähemalt üks kord nõukogu eesistumisperioodi kohta ja sagedamini ühe institutsiooni taotlusel.

Muudatusettepanek 30

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
A jagu – punkt 11 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Antud lubadused
	11c. Enne kolmandate riikide toetuseks antavatest rahalistest lubadustest teatamist teavitab komisjon neist eelarvepädevaid institutsioone ja võtab arvesse eelarvepädevate institutsioonide poolt nendes küsimustes väljendatud seisukohti; sellisel juhul esitab komisjon üksikasjaliku ja põhjaliku teabe, sealhulgas finantskohustuste rahastamise allika kohta, selle kohta, kas olemasolevaid vahendeid suunatakse ümber või võetakse kasutusele uusi vahendeid, sealhulgas juhul, kui need hõlmavad laene, ning paindlikkusmeetmete, reservide või muude mittesihtotstarbeliste summade kasutamise kohta.

Muudatusettepanek 31

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
B jagu – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
B. DETSENTRALISEERITUD AMETID JA EUROOPA KOOLID	***B. FINANTSSELGITUS***

Muudatusettepanek 32

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
B jagu – punkt 12 – lõigud 1 kuni 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
12. Komisjon ***peaks*** enne uue detsentraliseeritud ameti loomist käsitleva ettepaneku esitamist ja pärast seda, kui ta on kaalunud võimalust määrata kavandatud ***ülesanded*** olemasolevale institutsioonile, ametile või organile, esitama usaldusväärse, täieliku ja objektiivse mõjuhinnangu, võttes muu hulgas arvesse vajaminevate töötajate ja pädevuste kriitilist massi, kulutõhususe aspekte, ühtsust, subsidiaarsust ja proportsionaalsust, mõju liikmesriigi ja liidu tegevusele, ning eelarvemõju asjaomase rubriigi kuludele. Tuginedes neile andmetele, võtavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarvealase koostöö raames endale kohustuse jõuda ***detsentraliseeritud ameti rahastamise küsimuses*** aegsasti kokkuleppele***, ilma et see piiraks detsentraliseeritud ameti asutamist reguleerivate õiguslike menetluste kohaldamist***.	12. Komisjon ***peab*** enne uue detsentraliseeritud ameti loomist käsitleva ettepaneku esitamist ja ***asjakohasel juhul*** pärast seda, kui ta on kaalunud võimalust määrata kavandatud ***ülesandeid*** olemasolevale institutsioonile, ametile või organile, esitama usaldusväärse, täieliku ja objektiivse mõjuhinnangu, võttes muu hulgas arvesse vajaminevate töötajate ja pädevuste kriitilist massi, kulutõhususe aspekte, ühtsust, subsidiaarsust ja proportsionaalsust, mõju liikmesriigi ja liidu tegevusele, ning eelarvemõju asjaomase rubriigi kuludele. Tuginedes neile andmetele ***ja ilma et see piiraks asjaomaste seadusandlike menetluste kohaldamist***, võtavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarvealase koostöö raames endale kohustuse jõuda aegsasti kokkuleppele.
Menetlusetapid on järgmised:	Menetlusetapid on järgmised:
— esiteks võtab komisjon uue detsentraliseeritud ameti asutamise ettepaneku vastu ja tutvustab seda esimesel eelarvealasel kolmepoolsel kohtumisel pärast asjaomase ettepaneku vastuvõtmist, ning tutvustab finantsselgitusi, mis esitatakse koos ***kõnealuse***	— esiteks võtab komisjon uue detsentraliseeritud ameti asutamise ettepaneku vastu ja tutvustab seda esimesel eelarvealasel kolmepoolsel kohtumisel pärast asjaomase ettepaneku vastuvõtmist, ning tutvustab finantsselgitusi, mis esitatakse koos seadusandliku ettepanekuga, ja ***toob*** välja selle

detsentraliseeritud ameti asutamist käsitleva seadusandliku ettepanekuga ja ***milles tuuakse*** välja selle tagajärjed finantsplaneeringu järelejäänud perioodiks;

— teiseks abistab komisjon seadusandliku protsessi käigus seadusandjat kavandatud muudatuste finantstagajärgede hindamisel. Selliseid finantstagajärgi ***tuleks arutada asjaomase kohaldatava seadusandliku menetluse vastavates etappides***;

— kolmandaks esitab komisjon enne seadusandliku protsessi lõppu ajakohastatud finantsselgituse, võttes arvesse seadusandjapoolseid võimalikke muudatusi; ***lõplikku*** finantsselgitust ***arutatakse*** enne lõpliku kokkuleppe saavutamist ***ning see kinnitatakse*** ametlikult ***seadusandja poolt***; ***samuti*** võetakse ***see*** järgmiste eelarvealaste kolmepoolsete kohtumiste päevakorda, mis kiireloomulistel juhtudel võivad toimuda lihtsustatud korras, et saavutada rahastamist käsitlev kokkulepe;

— neljandaks, võttes arvesse komisjoni eelarvehinnangut seadusandliku protsessi sisu kohta, kinnitatakse saavutatud kokkulepe ühisavalduses; see kokkulepe tuleb heaks kiita Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastavalt nende kodukorrale.

Komisjon esitab koos eelarveprojektiga iga-aastase koondülevaate kõigist programmide ja asutuste osas mitmeaastase finantsraamistiku lähteolukorraga võrreldes

tagajärjed finantsplaneeringu järelejäänud perioodiks;

— teiseks abistab komisjon seadusandliku protsessi käigus seadusandjat kavandatud muudatuste finantstagajärgede hindamisel. Selliseid finantstagajärgi ***arutatakse asjaomaste seadusandlike kolmepoolsete läbirääkimiste käigus***;

— kolmandaks esitab komisjon enne seadusandliku protsessi lõppu ajakohastatud finantsselgituse, võttes arvesse seadusandjapoolseid võimalikke muudatusi. ***Seadusandja arutab ajakohastatud*** finantsselgitust enne lõpliku kokkuleppe saavutamist ja ***kinnitab*** ametlikult ***lõpliku finantsselgituse***. ***Kõnealune lõplik finantsselgitus*** võetakse ***ka*** järgmise eelarvealase kolmepoolse kohtumise päevakorda, mis kiireloomulistel juhtudel võib toimuda lihtsustatud korras, et saavutada rahastamist käsitlev kokkulepe;

— neljandaks, võttes arvesse komisjoni eelarvehinnangut seadusandliku protsessi sisu kohta, kinnitatakse saavutatud kokkulepe ühisavalduses; see kokkulepe tuleb heaks kiita Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastavalt nende kodukorrale.

poolt vastavalt nende kodukorrale.	***tehtud muudatustest.***
	Sama menetlust rakendatakse detsentraliseeritud asutust käsitleva õigusakti muutmise korral, kui sellega võib kaasneda mõju kõnealuse asutuse vahenditele.
Sama menetlust rakendatakse detsentraliseeritud ametit käsitleva õigusakti muutmise korral, kui sellega võib kaasneda mõju kõnealuse ameti vahenditele.	

Muudatusettepanek 33

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
B jagu – punkt 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
13. Eelarvemenetluse käigus ***tuleks*** nõuetekohaselt arvesse ***võtta*** 19. juulil 2012. aastal allkirjastatud Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni ühisavaldusele detsentraliseeritud ametite kohta lisatud ühise lähenemisviisi asjakohaseid sätteid.	13. Eelarvemenetluse käigus ***võetakse*** nõuetekohaselt arvesse 19. juulil 2012. aastal allkirjastatud Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni ühisavaldusele detsentraliseeritud asutuste kohta lisatud ühise lähenemisviisi asjakohaseid sätteid.

Muudatusettepanek 34

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
B jagu – punkt 14

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
14. Kui Euroopa koolide kuratoorium näeb ette uue	14. ***Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja***

Euroopa kooli loomise***, kohaldatakse sarnast menetlust mutatis mutandis selle eelarvemõju kohta liidu eelarvele***.	***nõukogu,*** kui Euroopa koolide kuratoorium näeb ***esimest korda*** ette uue Euroopa kooli loomise ***või laiendamise, esitades aruande, mis sisaldab esialgset teavet kooli kavandatava loomise või laiendamise kohta, sealhulgas selle mõju kohta eelarvele***. ***Niipea kui kuratoorium teeb otsuse kooli loomise või laiendamise kohta, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule teise aruande, mis sisaldab ajakohast teavet otsuse mõju kohta eelarvele.***

Muudatusettepanek 35

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
B jagu – punkt 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
15. Kui komisjon teeb ettepaneku võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 122 kohane nõukogu õigusakt, millel võib olla märgatav mõju liidu eelarvele, ***võib kohaldada*** järgmist Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelist eelarvekontrolli korda, mille juures komisjonil on aktiivne abistav roll.	15. Kui komisjon teeb ettepaneku võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 122 kohane nõukogu õigusakt, millel võib olla märgatav mõju liidu eelarvele, ***kohaldatakse*** järgmist Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelist eelarvekontrolli korda, mille juures komisjonil on aktiivne abistav roll.

Muudatusettepanek 36

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
II osa
B jagu – punkt 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
16. Komisjon lisab igale ettepanekule võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 122 kohane nõukogu õigusakt hinnangu kavandatava õigusakti eelarvemõju kohta ning märgib, kas kõnealune õigusakt võib tema arvates avaldada märgatavat mõju liidu eelarvele. Selle alusel võivad Euroopa Parlament ja nõukogu nõuda menetluse algatamist.	16. Komisjon lisab igale ettepanekule võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 122 kohane nõukogu õigusakt hinnangu kavandatava õigusakti eelarvemõju kohta ning märgib, kas kõnealune õigusakt võib tema arvates avaldada märgatavat mõju liidu eelarvele. Selle alusel võivad Euroopa Parlament ja nõukogu nõuda menetluse algatamist.
Menetlus toimub ühiskomitees, kuhu kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu esindajad asjakohasel tasandil. Komisjon osaleb ühiskomitee töös.	Menetlus toimub ühiskomitees, kuhu kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu esindajad asjakohasel tasandil. Komisjon osaleb ühiskomitee töös.
Ilma et see piiraks nõukogu ELi toimimise lepingu artikli 122 kohast pädevust, alustavad Euroopa Parlament ja nõukogu konstruktiivset dialoogi, et jõuda ühise arusaamani kavandatava õigusakti eelarvemõju suhtes, võttes nõuetekohaselt arvesse küsimuse kiireloomulisust.	Ilma et see piiraks nõukogu ELi toimimise lepingu artikli 122 kohast pädevust, alustavad Euroopa Parlament ja nõukogu konstruktiivset dialoogi, et jõuda ühise ***kirjaliku*** arusaamani kavandatava õigusakti eelarvemõju suhtes, võttes nõuetekohaselt arvesse küsimuse kiireloomulisust.
Menetlus **peaks toimuma ajavahemiku** jooksul, ***mis ei ületa kahte kuud, välja arvatud juhul, kui*** kõnealune õigusakt ***tuleb*** vastu võtta enne ***konkreetset kuupäeva***, või kui asja ***kiireloomulisuse tõttu määrab*** nõukogu ***selleks lühema tähtaja***.	Menetlus ***viiakse läbi kahe kuu*** jooksul ***alates selle algatamise kuupäevast. Kui*** kõnealune õigusakt ***on vaja*** vastu võtta enne ***asjaomase kahe kuu pikkuse ajavahemiku möödumist*** või kui asja ***kiireloomulisus seda nõuab, võivad Euroopa Parlament ja*** nõukogu ***ühisel kokkuleppel kõnealust ajavahemikku lühendada***.

Muudatusettepanek 37

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
A jagu – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
A. *EELARVE TÄITMINE, MAKSED **JA** TÄITMATA KULUKOHUSTUSED*	A. *EELARVE TÄITMINE, MAKSED**,** TÄITMATA KULUKOHUSTUSED **JA TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED***

Muudatusettepanek 38

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
A jagu – punkt 19

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
19. ***Võttes arvesse vajadust*** tagada maksete koguassigneeringute korrapärane progressioon seoses kulukohustuste assigneeringutega, et vältida täitmata kulukohustuste ebatavalist edasikandumist ühest aastast teise, lepivad institutsioonid kokku, et jälgivad tähelepanelikult makseprognoose ja täitmata kulukohustuste taset ***eesmärgiga vähendada ohtu, et mitmeaastase finantsraamistiku lõpus puuduvad maksete assigneeringud, mis võivad takistada liidu programmide rakendamist***.	19. ***Tagamaks, et liit suudab kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 323 täita oma finantskohustusi, mis tulenevad olemasolevatest ja tulevastest kohustustest, ning selleks, et*** tagada maksete assigneeringute üldsumma korrapärane progressioon seoses kulukohustuste assigneeringutega, et vältida täitmata kulukohustuste ebatavalist edasikandumist ühest aastast teise, lepivad institutsioonid kokku, et jälgivad tähelepanelikult ***laenutehinguid ja tingimuslikke kohustusi, ning vähendamaks ohtu, et mitmeaastase finantsraamistiku lõpus puuduvad maksete assigneeringud, mis võivad takistada liidu programmide rakendamist, jälgivad***

	tähelepanelikult makseprognoose ja täitmata kulukohustuste taset.
Eelarvemenetluse käigus kohtuvad institutsioonid korrapäraselt, et hinnata ühiselt ***olukorra arenemist*** ning eelarve täitmise väljavaateid jooksval aastal ja tulevastel eelarveaastatel. Hindamine toimub asjakohastel tasanditel toimuvate institutsioonidevaheliste kohtumiste vormis ja komisjon esitab ***vajaduse korral*** enne kohtumist üksikasjaliku ülevaate maksete tegemise seisust, laekunud maksetaotlustest ja läbivaadatud prognoosidest, sealhulgas vajaduse korral pikaajalistest prognoosidest, ning ***asjakohase*** teabe tingimuslike kohustuste kohta.	Eelarvemenetluse käigus kohtuvad institutsioonid korrapäraselt, et hinnata ühiselt ***laenude ja tingimuslike kohustuste olukorda ja sellega seotud väljavaateid*** ning eelarve täitmise väljavaateid jooksval aastal ja tulevastel eelarveaastatel. Hindamine toimub asjakohastel tasanditel toimuvate institutsioonidevaheliste kohtumiste vormis ja komisjon esitab enne kohtumist üksikasjaliku ülevaate maksete tegemise seisust, ***ümberpaigutamistest,*** laekunud maksetaotlustest ja läbivaadatud prognoosidest, sealhulgas vajaduse korral pikaajalistest prognoosidest, ning ***täieliku*** teabe tingimuslike kohustuste ***ja vastava eelarvekatte kohta, sealhulgas pikaajalised prognoosid, metoodika ning laenudega seotud ajakohastatud andmed***.

Muudatusettepanek 39

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
B jagu – punkt 20 – lõigud 2 kuni 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Komisjon kohustub teavitama Euroopa Parlamenti korrapäraselt kalanduskokkulepete üle peetavate läbirääkimiste ettevalmistamisest, edenemisest ja tulemustest, sealhulgas nende mõjust eelarvele.	Komisjon kohustub teavitama Euroopa Parlamenti korrapäraselt kalanduskokkulepete üle peetavate läbirääkimiste ettevalmistamisest, edenemisest ja tulemustest, sealhulgas nende mõjust eelarvele.

Kalanduskokkulepetega seotud seadusandliku menetluse käigus kohustuvad institutsioonid tegema kõik tagamaks, et kõik toimingud tehakse võimalikult kiiresti.	Kalanduskokkulepetega seotud seadusandliku menetluse käigus kohustuvad institutsioonid tegema kõik tagamaks, et kõik toimingud tehakse võimalikult kiiresti***, austades seejuures iga institutsiooni sisemisi reegleid***.
	Komisjon püüab viia läbirääkimised uute kalanduskokkulepete üle või kalanduskokkulepete uuendamise üle aegsasti lõpule, et protokolle ei kohaldataks ajutiselt, kuni Euroopa Parlament ei ole kokkulepete või protokollide sõlmimiseks nõusolekut veel andnud.
Eelarves ette nähtud assigneeringud uute kalanduskokkulepete sõlmimiseks või selliste kalanduskokkulepete uuendamiseks, mis eeldatavasti jõustuvad ***või mida kohaldatakse ajutiselt alates*** asjaomase eelarveaasta 1. ***jaanuarist***, kantakse eelarvesse selleks ette nähtud tegevusassigneeringute reale.	Eelarves ette nähtud assigneeringud uute kalanduskokkulepete sõlmimiseks või selliste kalanduskokkulepete uuendamiseks, mis eeldatavasti jõustuvad ***hiljemalt*** asjaomase eelarveaasta 1. ***jaanuaril***, kantakse eelarvesse selleks ette nähtud tegevusassigneeringute reale.
Eelarves ette nähtud summad uute kalanduskokkulepete jaoks või selliste kalanduskokkulepete uuendamiseks, mis jõustuvad ***või mida kohaldatakse ajutiselt*** pärast asjaomase eelarveaasta 1. jaanuari, paigutatakse reservi.	Eelarves ette nähtud summad uute kalanduskokkulepete jaoks või selliste kalanduskokkulepete uuendamiseks, mis jõustuvad pärast asjaomase eelarveaasta 1. jaanuari, paigutatakse reservi.

Muudatusettepanek 40

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
C jagu – punkt 22

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
22. ÜVJP tegevuskulude üldsumma kantakse täies ulatuses ühte eelarvepeatükki pealkirja	22. ÜVJP tegevuskulude üldsumma kantakse täies ulatuses ühte eelarvepeatükki pealkirja

„ÜVJP“ all. See summa katab tegelikud eeldatavad vajadused, mida hinnatakse eelarveprojekti koostamise raames, lähtudes igal aastal liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) poolt tehtavatest prognoosidest. See sisaldab piisavat varu ettenägematute meetmete jaoks. ***Rahalisi vahendeid ei või kanda reservi.***

„ÜVJP“ all. See summa katab tegelikud eeldatavad vajadused, mida hinnatakse eelarveprojekti koostamise raames, lähtudes igal aastal liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) poolt tehtavatest prognoosidest. See sisaldab piisavat varu ettenägematute meetmete jaoks.

Muudatusettepanek 41

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
C jagu – punkt 24 – lõigud 1 ja 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
24. Igal aastal peab kõrge esindaja Euroopa Parlamendiga nõu tulevikku suunatud dokumendi üle, mis esitatakse asjaomase aasta 15. juuniks ja kus määratakse kindlaks ÜVJP peamised aspektid ja põhivalikud, sealhulgas rahaline mõju liidu üldeelarvele ja hinnang aastal n-1 käivitatud meetmetele ning hinnang ÜVJP kooskõlale ja täiendavusele võrreldes liidu teiste välisrahastamisvahenditega. Lisaks peab kõrge esindaja hoidma Euroopa Parlamenti regulaarselt toimuvaga kursis, ***korraldades selleks*** ÜVJP küsimustes toimuva korrapärase poliitilise dialoogi raames ***vähemalt viis korda aastas ühiseid nõupidamiskohtumisi, milles lepitakse kokku hiljemalt iga aasta 30. novembril***. ***Osalemise nimetatud kohtumistel otsustavad vastavalt Euroopa***	24. Igal aastal peab kõrge esindaja Euroopa Parlamendiga nõu tulevikku suunatud dokumendi üle, mis esitatakse asjaomase aasta 15. juuniks ja kus määratakse kindlaks ÜVJP peamised aspektid ja põhivalikud, sealhulgas rahaline mõju liidu üldeelarvele ja hinnang aastal n-1 käivitatud meetmetele ning hinnang ÜVJP kooskõlale ja täiendavusele võrreldes liidu teiste välisrahastamisvahenditega. Lisaks peab kõrge esindaja hoidma Euroopa Parlamenti regulaarselt toimuvaga kursis ÜVJP küsimustes toimuva korrapärase ***finants- ja*** poliitilise dialoogi raames***, nagu on sätestatud punktis 24a***.

Parlament ja nõukogu, võttes arvesse asjaomaste kohtumiste eesmärki ja vahetatava teabe laadi.

Neile kohtumistele kutsutakse osalema ka komisjon.

Muudatusettepanek 42

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
III osa
C jagu – punkt 24 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	24a. ÜVJP küsimustes toimuv korrapärane finants- ja poliitiline dialoog hõlmab kõiki liidu meetmeid, mis tulenevad ÜVJP peatüki rakendamisest, eelkõige neid, millega kaasnevad kulud või finantskohustused liidu eelarve jaoks. Dialoog toimub vähemalt viis korda aastas, milles lepitakse kokku hiljemalt aasta n-1 30. novembriks. Selle dialoogi raames konsulteerib kõrge esindaja Euroopa Parlamendiga kooskõlas ELi lepingu artikliga 36, nagu on kirjeldatud käesoleva lepingu punktides 22, 23 ja 24, ning tagab, et tema seisukohti võetakse nõuetekohaselt arvesse. Dialoogi võib kaasata Euroopa Liidu eriesindajaid või asjakohasel juhul Euroopa Komisjoni volinikke. See toimub kooskõlas teabevahetuse suhtes kohaldatavate julgeolekueeskirjadega.

Muudatusettepanek 43

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
IV osa (uus)
INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ ÕIGUSRIIGI TINGIMUSLIKKUSE VALDKONNAS

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ ÕIGUSRIIGI TINGIMUSLIKKUSE VALDKONNAS
	A osa. Koostöö
	25. (uus) ***Komisjon tagab Euroopa Parlamendile ja nõukogule süstemaatilise, õigeaegse, struktureeritud ja turvalise juurdepääsu teabele määruse (EL, Euratom) 2020/2092 ning muude põhiõiguste harta ja õigusriigi tingimuslikkusega seotud normide rakendamise kontekstis, sealhulgas:***
	a) liikmesriikidele saadetud kirjalik teade;
	b) lisateabetaotlus;
	c) komisjoni talituste ja liikmesriikide vaheline kirjavahetus;
	d) liikmesriikide esitatud tähelepanekud ja aruanded;
	e) kõik sisedokumendid, mis sisaldavad õigusanalüüse, hinnanguid või muid asjakohaseid komisjoni dokumente – sealhulgas asjakohast teavet, mille komisjon on saanud vahendite lõplikelt saajatelt – mille alusel meetmeid vastu võetakse, nende tähtaega pikendatakse, neid muudetakse või need tühistatakse või mille alusel

jäetakse kohaldatavad menetlused algatamata.

26. (uus) Lepitakse kokku turvalises sidekanalis, et tagada vajaduse korral konfidentsiaalsus.

B osa. Konsulteerimine ja dialoog

27. (uus) Enne, kui komisjon esitab ettepaneku meetmete vastuvõtmiseks, nende tähtaja pikendamiseks, nende muutmiseks või tühistamiseks, esitab ta Euroopa Parlamendile ja nõukogule teabe ning võtab arvesse sellega seoses väljendatud seisukohti.

28. Komisjon peab Euroopa Parlamendi asjaomaste komisjonidega kord kvartalis struktureeritud dialoogi, et tagada reaalajas teabe edastamine ja tugevdada demokraatlikku järelevalvet.

29. Institutsioonid korraldavad korrapäraselt kõrgetasemelisi kohtumisi, et parandada õigusriigi tagamise vahendite koordineerimist.

C osa. Läbipaistvus ja iga-aastane aruandlus

30. Komisjon edastab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga-aastase eelarvemenetluse raames konsolideeritud iga-aastase ülevaate kõigist tingimuslikkusega seotud otsustest kõigis rubriikides.

Muudatusettepanek 44

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
Lisa
A osa – punkt 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1a. Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid oma eelarvealaseid õigusi tulemuslikult kasutada, esitatakse eelarvepositsioonid, ümberpaigutusettepanekud ja muud teated, millega kaasnevad tähtajad, nii, et on võetud arvesse kõiki vaheaegu ja kuupäevi, millest kõnealused institutsioonid on teineteisele õigel ajal oma talituste kaudu teatanud.

Muudatusettepanek 45

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
Lisa
B osa – punkt 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Aegsasti enne seda, kui komisjon eelarveprojekti vastu võtab, peetakse eelarvealane kolmepoolne kohtumine algava eelarveaasta võimalike ***prioriteetide*** üle. Kohtumistel võetakse arvesse liidu poliitilisi prioriteete, mille ***institutsioonid on*** asjaomastes dokumentides kindlaks määranud, ning nende eesmärk on anda teavet eelarvemenetluse jaoks ja uurida, kuidas prioriteete järgmises eelarves kõige paremini kajastada.	2. Aegsasti enne seda, kui komisjon eelarveprojekti vastu võtab, peetakse eelarvealane kolmepoolne kohtumine algava eelarveaasta võimalike ***rahastamisprioriteetide*** üle. Kohtumistel võetakse arvesse liidu poliitilisi prioriteete, mille ***Euroopa Parlament ja nõukogu on eelarvepädevate institutsioonidena*** asjaomastes dokumentides kindlaks määranud, ning nende eesmärk on anda teavet eelarvemenetluse jaoks ja uurida, kuidas prioriteete järgmises eelarves kõige paremini kajastada.

Muudatusettepanek 46

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
Lisa
D osa – punkt 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
13. Eelarvealase kolmepoolse kohtumise ***võiks*** kokku kutsuda enne Euroopa Parlamendi täiskogu hääletust.	13. Eelarvealase kolmepoolse kohtumise ***võib*** kokku kutsuda enne Euroopa Parlamendi täiskogu hääletust.

Muudatusettepanek 47

Institutsioonidevahelise kokkulepe ettepanek
Lisa
E osa – punkt 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
15. Kui nõukogu ei ole nõus kõikide Euroopa Parlamendis vastu võetud muudatusettepanekutega, ***tuleks*** tal kinnitada oma seisukohta kirjas, mis saadetakse enne lepitusperioodile kavandatud esimest kohtumist. Sellisel juhul jätkab lepituskomitee käesoleva lisa järgmistes punktides sätestatud tingimustel.	15. Kui nõukogu ei ole nõus kõikide Euroopa Parlamendis vastu võetud muudatusettepanekutega, ***tuleb*** tal kinnitada oma seisukohta kirjas, mis saadetakse enne lepitusperioodile kavandatud esimest kohtumist. Sellisel juhul jätkab lepituskomitee käesoleva lisa järgmistes punktides sätestatud tingimustel.

o
o o

130. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

I lisa: Euroopa Parlamendi seisukoht summade (jooksevhindades ja 2025. aasta püsivhindades) kohta, v.a NGEU võla teenindamise kulu

Miljonites eurodes – jooksevhindades, kohaldades 2 % deflaatorit						
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2**
1. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, põllumajandus ja maaelu, merendus, heaolu ja julgeolek	**155 131**	**152 647**	**149 516**	**146 740**	**143 070**	**1 5**
2. Konkurentsivõime, jõukus ja julgeolek	**74 825**	**90 966**	**93 066**	**97 694**	**99 148**	**1 4**
3. Globaalne Euroopa	**27 300**	**27 936**	**28 438**	**34 023**	**39 758**	**4 5**
4. Haldus	**14 945**	**15 584**	**16 281**	**16 870**	**17 466**	**1 0**
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD KOKKU	**272 201**	**287 134**	**287 301**	**295 327**	**299 442**	**2 6**
MAKSETE ASSIGNEERINGUD KOKKU	**271 032**	**305 040**	**300 920**	**296 118**	**279 007**	**2 9**
Miljonites eurodes – 2025. aasta hindades						
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2**
1. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, põllumajandus ja maaelu, merendus, heaolu ja julgeolek	**146 152**	**140 992**	**135 392**	**130 273**	**124 525**	**1 5**
2. Konkurentsivõime, jõukus ja julgeolek	**70 508**	**84 037**	**84 291**	**86 747**	**86 312**	**8 6**
3. Globaalne Euroopa	**25 727**	**25 810**	**25 758**	**30 214**	**34 615**	**3 5**
4. Haldus	**14 083**	**14 397**	**14 746**	**14 980**	**15 205**	**1 4**
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD KOKKU	**256 472**	**265 237**	**260 189**	**262 215**	**260 657**	**2 1**
MAKSETE ASSIGNEERINGUD KOKKU	**255 399**	**281 809**	**272 552**	**262 944**	**242 892**	**2 4**

II lisa: Euroopa Parlamendi seisukoht programmipõhise jaotuse

Miljardites eurodes – kulukohustuste assigneeringud (jooksevhindades)	**Mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek**	**Euroopa Parlamendi seisukoht (1,27 % kogurahvatulust, v.a NGEUga seotud tagasimaksed)**	**Nominaalne muutus**
Mitmeaastane finantsraamistik	**1816,89**	**2014,20**	**197,30**
Rubriik 1: Euroopa sotsiaalne mudel ja elukvaliteet, v.a NGEU	894,22	997,37	103,15
Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond	865,08	972,86	107,79
ÜPP,	*293,70*	*433,01*	*139,31*
millest sissetulekutoetus	*293,70*	*320,30*	*26,60*
maapiirkonnad	*0,00*	*106,41*	*106,41*
*ühtne turvavõrk**	*6,30*	*6,30*	*0,00*
POSEI (lisatakse ÜPP alla)	*0,00*	*7,33*	*7,33*
Kalandus	*2,00*	*7,29*	*5,29*
Euroopa Regionaalarengu Fond, mis hõlmab Euroopa territoriaalset koostööd (Interreg), ja Ühtekuuluvusfond,	*228,06*	*306,93*	*78,87*
millest ERF	*183,15*	*248,37*	*65,23*
Ühtekuuluvusfond	*34,65*	*46,99*	*12,34*
Interreg	*10,26*	*11,57*	*1,30*
Euroopa Sotsiaalfond	*0,00*	*124,19*	*124,19*
*Ränne – varjupaigaküsimused, ränne ja integratsioon***	*11,98*	*13,31*	*1,34*
*Ränne – piirihaldus ja ühine viisapoliitika***	*15,40*	*17,12*	*1,72*
*Ränne – sisejulgeolek***	*6,84*	*7,61*	*0,76*
*ELi rahastu****	*65,63*	*56,08*	*-9,56*
Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade mittesihtotstarbeline osa	*235,17*	*0,00*	*-235,17*
Toetus Küprose türgi kogukonnale	0,44	0,49	0,05
Detsentraliseeritud asutused	22,89	22,89	0,00
Varud	5,82	1,13	-4,69

* ÜPP raames arvestatakse ühtsele turvavõrgule 6,3 miljardit eurot.
** Siseasjade fondi kogusumma: 38,04 miljardit eurot
*** Ühtset turvavõrku arvestamata

kohta

Miljardites eurodes – kulukohustuste assigneeringud (jooksevhindades)	**Mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek**	**Euroopa Parlamendi seisukoht (1,27 % kogurahvatulust, v.a NGEUga seotud tagasimaksed)**	**Nominaalne muutus**
Rubriik 2: Konkurentsivõime, jõukus ja julgeolek	**589,59**	**659,70**	**70,10**
Euroopa Konkurentsivõime Fond, *millest* *programmi LIFE meetmed* *programmi „EL tervise heaks“ meetmed*	234,30 *0,00* *0,00*	264,35 *3,39* *10,05*	30,05 *3,39* *10,05*
Programm „Euroopa horisont“	175,00	200,00	25,00
EURATOM/ITER	9,79	9,79	0,00
INSC-D (tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend – dekomissioneerimine)	0,97	0,97	0,00
Ignalina programm	0,68	0,68	0,00
Euroopa ühendamise rahastu (transport, energeetika, sõjaväeline liikuvus)	81,43	91,29	9,86
Ühtse turu ja tolli programm	6,24	6,87	0,63
Programm „Perikles“ (euro kaitse)	0,01	0,01	0,00
Programm „Erasmus+“	40,83	47,39	6,56
Programm „AgoraEU“	8,58	10,72	2,14
UCPM+ (Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanism ja tervisealane valmisolek)	10,68	12,42	1,74
Õigusprogramm	0,80	0,89	0,09
Detsentraliseeritud asutused	9,80	9,80	0,00
Muud meetmed, eesõigused	2,49	2,49	0,00
Varud	8,01	2,03	-5,98
Rubriik 3: Globaalne Euroopa	**215,20**	**239,26**	**24,06**
Globaalne Euroopa	200,31	225,00	24,69
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika	3,37	3,76	0,39
Ülemeremaad ja -territooriumid, sh Gröönimaa	1,00	2,08	1,09
Kestliku kalapüügi partnerluslepingud ja piirkondlikud kalavarude majandamise	1,33	1,69	0,36

organisatsioonid			
Muud meetmed, eesõigused	1,12	1,12	0,00
Varud	8,07	5,59	-2,48
Rubriik 4: Haldus	**117,88**	**117,88**	**0,00**

Miljardites eurodes – kulukohustuste assigneeringud (2025. aasta püsivhindades)	**Mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek**	**Euroopa Parlamendi seisukoht (1,27 % kogurahvatulust, v.a NGEUga seotud tagasimaksed)**	**Nominaalne muutus**
Mitmeaastane finantsraamistik	**1613,75**	**1788,86**	**175,11**
Rubriik 1: Euroopa sotsiaalne mudel ja elukvaliteet, v.a NGEU	797,08	888,86	91,78
Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond	771,29	867,19	95,90
ÜPP,	*261,01*	*385,12*	*124,11*
millest sissetulekutoetus	*261,01*	*284,65*	*23,64*
maapiirkonnad	*0,00*	*94,88*	*94,88*
*ühtne turvavõrk**	*5,60*	*5,60*	*0,00*
POSEI (lisatakse ÜPP alla)	*0,00*	*6,50*	*6,50*
Kalandus	*1,77*	*6,50*	*4,73*
Euroopa Regionaalarengu Fond, mis hõlmab Euroopa territoriaalset koostööd (Interreg), ja			
Ühtekuuluvusfond,	*203,72*	*274,34*	*70,62*
millest ERF	*163,71*	*222,00*	*58,29*
Ühtekuuluvusfond	*30,97*	*42,00*	*11,03*
Interreg	*9,04*	*10,34*	*1,30*
Euroopa Sotsiaalfond	*0,00*	*110,73*	*110,73*
*Ränne – varjupaigaküsimused, ränne ja integratsioon***	*10,70*	*11,90*	*1,20*
*Ränne – piirihaldus ja ühine viisapoliitika***	*13,76*	*15,30*	*1,54*
*Ränne – sisejulgeolek***	*6,12*	*6,80*	*0,68*
*ELi rahastu****	*58,40*	*50,00*	*-8,40*
Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade mittesihtotstarbeline osa	*210,20*	*0,00*	*-210,20*
Toetus Küprose türgi kogukonnale	0,39	0,43	0,04
Detsentraliseeritud asutused	20,24	20,24	0,00

Varud	5,16	1,00	-4,16

* ÜPP raames arvestatakse ühtsele turvavõrgule 5,6 miljardit eurot.
** Siseasjade fondi kogusumma: 34,0 miljardit eurot
*** Ühtset turvavõrku arvestamata

Miljardites eurodes – kulukohustuste assigneeringud (2025. aasta püsivhindades)	**Mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek**	**Euroopa Parlamendi seisukoht (1,27 % kogurahvatulust, v.a NGEUga seotud tagasimaksed)**	**Nominaalne muutus**
Rubriik 2: Konkurentsivõime, jõukus ja julgeolek	**522,21**	**584,29**	**62,08**
Euroopa Konkurentsivõime Fond, *mille*	207,40	234,00	26,60
st programmi LIFE meetmed	*0,00*	*3,00*	*3,00*
programmi „EL tervise heaks“ meetmed	*0,00*	*8,90*	*8,90*
Programm „Euroopa horisont“	154,88	177,01	22,13
EURATOM/ITER	8,71	8,71	0,00
INSC-D (tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend – dekomissioneerimine)	0,85	0,85	0,00
Ignalina programm	0,60	0,60	0,00
Euroopa ühendamise rahastu (transport, energeetika, sõjaväeline liikuvus)	72,25	81,00	8,75
Ühtse turu ja tolli programm	5,54	6,10	0,56
Programm „Perikles“ (euro kaitse)	0,01	0,01	0,00
Programm „Erasmus+“	36,19	42,00	5,81
Programm „AgoraEU“	7,61	9,50	1,89
UCPM+ (Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanism ja tervisealane valmisolek)	9,46	11,00	1,54
Õigusprogramm	0,71	0,79	0,08
Detsentraliseeritud asutused	8,69	8,69	0,00
Muud meetmed, eesõigused	2,23	2,23	0,00
Varud	7,09	1,80	-5,29
Rubriik 3: Globaalne Euroopa	**190,02**	**211,26**	**21,24**
Globaalne Euroopa	176,83	198,63	21,80
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika	2,99	3,34	0,35
Ülemeremaad ja -territooriumid, sh Gröönimaa	0,89	1,85	0,96

Kestliku kalapüügi partnerluslepingud ja piirkondlikud kalavarude majandamise organisatsioonid	1,18	1,50	0,32
Muud meetmed, eesõigused	1,01	1,01	0,00
Varud	7,13	4,94	-2,19
Rubriik 4: Haldus	**104,45**	**104,45**	**0,00**